

Innehåll

4	Kommunstyrelsens ordförande
7	Det här är Grästorp
8	Ekonomi i sammandrag
9	Förvaltningsberättelse
22	Sammanställd redovisning
24	Personalekonomisk redovisning
28	Resultaträkning
29	Finansieringsanalys
30	Balansräkning
31	Nothänvisningar
35	Driftredovisning
37	Investeringsredovisning
39	Redovisningsprinciper
40	Kommunstyrelsen
40	Kommunförvaltning
47	Teknisk förvaltning
53	Miljö- och byggnämnden
58	Barn- och ungdomsnämnden
63	Socialnämnden
70	Revisionsberättelse



Kommunstyrelsens ordförande

Effekter av finanskris, varsel och uppsägningar på arbetsmarknaden i vår region medförde lägre skatteintäkter och försämrade ekonomiska förutsättningar för kommunerna under 2009, så även i Grästorp. Året startade med en reviderad skatteprognos som var drygt 7 mkr sämre än budget. Det var mer än hela det budgeterade resultatet på 2 procent av skatte- och bidragsintäkter.

Med dessa förutsättningar känns det positivt att förvaltningarna har kunnat anpassa verksamheterna med fortsatt god kvalitet. Kommunen uppnår ett positivt resultat på 6,2 mkr för 2009 som till och med är något bättre än det budgeterade resultatet. Här kan framför allt nämnas socialförvaltningen som redovisar ett stort ekonomiskt överskott och som förtjänstfullt arbetat med effektivisering av verksamheten.

Kommunen har ett fortsatt lågt ohälsotal i förhållande till den totala arbetstiden. I en personalintensiv verksamhet är låg sjukfrånvaro en förutsättning för att uppnå god ekonomi.

Arbetsmarknadsläget har varit mycket ansträngt i regionen. Grästorp tillhör Trollhättans arbetsmarknad där stora varsel och nedläggning av företag skett under 2009. Västsverige är mycket beroende av fordonsindustrin och i slutet av året aktualiserade GM en försäljning/avveckling av Saab-fabriken i Trollhättan. Saab är den största privata arbetsplatsen för Grästorpsbor och har en stor betydelse för sysselsättningen i kommunen. Med många invånare i åldern 20–24 år och med en sviktande arbetsmarknad har ungdomsarbetslösheten ökat i vårt arbetsmarknadsområde.

Företagandet i Grästorp visar positiva resultat. En ranking som Företagarna och Upplysningscentralen genomfört visar att företagen i kommunen har haft den bästa tillväxtutvecklingen i Västra Götaland under 2009. Nya företag har startat och bland personer under 35 år som startat företag har Grästorp en nationell topplacering och det finns efterfrågan på industrimark på kommunens industriområde. NäringslivsSamverkan i Grästorp, NSG, vars uppgift är att stödja och samordna arbetet, blir än mer betydelsefull när konjunkturen befinner sig i en svacka.

Kommunens övergripande mål, att öka befolkningstalet, har uppnåtts om än med knapp marginal. Grästorps kommun hade vid årets slut 5 857 innevånare, vilket är en ökning med 6 personer. Det är fjärde året i rad som det sker en befolkningsökning i kommunen.

Målet att öka 40 platser på Svensk Näringslivs ranking har inte uppnåtts. En liten förbättring har skett, men kommunen har under några år intagit en mittenplacering bland Sveriges kommuner.

Investeringsnivån har legat på en hög nivå under 2009 och landar på närmare 23 mkr. Ett flertal investeringsobjekt har klart överskridit de budgeterade anslagen. Detta har medfört att kommunfullmäktige beslutat om en ny investeringspolicy för att



Roger Andersson (C)

kunna uppnå en bättre styrning och uppföljning av investeringsprojekten.

Ett nytt bostadsområde vid Brännebacka, med en broförbindelse över Nossan, samt färdigställande av en gång- och cykelväg utefter Nossan invigdes under våren. Detta är det mest omfattande investeringsobjektet som slutförts under året. Bostadstomter i området har marknadsförts för försäljning, men i en tid av finansiella svårigheter har efterfrågan inte varit så stor men området har väckt intresse.

Kommunen är känd för ett stort utbud av idrotts- och fritidsanläggningar. Efter flera års arbete står nu Lunnevi bad- och campinganläggning klar efter en omfattande renovering med bassängöverbyggnad, nya omklädningsrum och hallar för friskvårdsaktiviteter. I samband med att ombyggnadsarbetet blev klart har verksamheten lagts ut på en privat entreprenör.

Vid Lunnevi ishall har ett renoverings- och ombyggnadsarbete påbörjats under året med bl.a. ny isbädd. Ett stort ideellt arbete har utförts bland medlemmarna i Grästorps Ishockeyklubb enligt känd "Grästorpsanda" när det gäller föreningsarbete. Nytt tak och renovering av omklädningsrum står på tur framöver.

Behov av förskoleplatser har ökat under de senaste åren, och med anledning av detta har en ombyggnad skett av Karlavagnen vid Centralskolan där nya fina lokaler har kunnat tas i anspråk.

Arbetsmarknadsläget gör att efterfrågan på Komvuxutbildning har ökat och framöver måste mer resurser avsättas för att tillgodose ett ökat behov av vuxenutbildning.

Länsstyrelsen har påpekat att vissa delar av serviceboendet Åsevi och Vistegården behöver byggas om för att ge en god standard med dagens krav för äldreboende. Kommunen har inlett ett samarbete med Riksbyggen, med inriktningen att Riksbyggen köper kommunens äldreboende för att därefter genomföra ombyggnad enligt dagens krav för boende samt starta en kooperativ hyresrätt. I planeringen ingår också att Plommongården byggs om för att skapa en gruppboende för omsorgstagare enligt LSS-lagstiftningen.

Under flera år har diskussion förts om behov av förbättrade bibliotekslokaler. Ett förslag presenterades för kommunfullmäktige där en privat entreprenör bygger om gamla kommunhuset, tar över ägaransvaret för fastigheten och kommunen blir hyresgäst för att tillgodose behovet av bibliotekslokaler. Detta förslag avvisades av kommunfullmäktige och en ny arbetsgrupp har fått i uppdrag att lägga fram ett nytt förslag om bibliotekslokalernas utformning.

Västra Götalandsregionen har haft regeringens uppdrag att lämna förslag på infrastruktursatsningar för planperioden 2010–2021. Frågan har varit på remiss till kommunerna och Grästorp har i sitt remissvar framfört behov av en förbifart utanför samhället för att minska de problem som trafiken på riksväg 47 utgör för tätorten. Regionen har inte ansett att objektet ryms inom deras prioriteringar då det inte visar på samhällsekonomiska mervärden.

Miljöarbete ligger i allas ansvar och som ett led i att minska utsläpp av växthusgaser och anpassningsåtgärder mot klimatförändringar har Grästorps kommun i sin senaste upphandling av leasingfordon övergått till biogasbilar.



Brottsförebyggande arbete är ett viktigt inslag för att skapa en trygg och säker kommun. Polismyndigheten i Västra Götaland har initierat ett samverkansavtal och utifrån detta har en handlingsplan utarbetats mellan kommunen och polisområde Skaraborg.

Statistiska centralbyrån har på kommunens uppdrag genomfört en medborgarundersökning om invånarnas uppfattning om kommunens verksamheter, plats att bo på och inflytande. Resultatet som redovisas ger underlag för politiska prioriteringar och åtgärder för framtiden.

Avslutningsvis vill jag tacka alla kommunens anställda och förtroendevalda för ett gott arbete under det gångna året.



Roger Andersson
Kommunstyrelsens ordförande

Det här är Grästorp

”Den lilla kommunen med de stora möjligheterna”

Grästorp är en kommun belägen söder om Väneren. Kommunen ligger mitt i Västra Götalands län där centralorten Grästorp har goda väg-, buss- och tågförbindelser.

Från Grästorp till Trollhättan/Vänersborg är det cirka tre mil och till Göteborg är det nio mil.

Kommunen gränsar till Lidköping, Vara och Essunga kommuner samt i väster mot Trollhättan och Vänersborgs kommuner.

Vision Grästorp 2020 I Grästorp finns energi

Grästorp har Västra Götalands bästa boendemiljö. Invånarna är nöjda med service och fritidsutbud och det är nära till mycket – allt från jobb-utbudet i regionen till golfbanan i centrum.

Förskolan och skolan ligger i topp i nationella undersökningar. Näringslivet sjuder av entreprenörsanda och de gröna näringarna blomstrar.

Befolkning 31/12 respektive år

	2009	2008	2007	2006	2005
Totalt:	5 857	5 851	5 831	5 809	5 762
– därav					
0 – 6 år	436	421	431	405	380
7–15 år	605	666	653	684	706
16 – 24 år	700	647	628	631	603
25 – 64 år	2 937	2 961	2 988	2 965	2 943
65 – 84 år	989	979	956	948	954
85 – år	190	177	175	176	176
– varav män	2 965	2 945	2 949	2 936	2 899
– varav kvinnor	2 892	2 906	2 882	2 873	2 863

Utdebitering

	2009	2008	2007	2006	2005
Kommunal utdebitering	21,75	21,75	21,75	21,75	21,75

Mandatfördelning 2007–2010

Totalt 31 mandat i kommunfullmäktige fördelade på:

Moderaterna (M)	10 mandat
Socialdemokraterna (S)	9 mandat
Centern (C)	7 mandat
Folkpartiet (FP)	3 mandat
Kristdemokraterna (KD)	1 mandat
Fram för kommunen (FFK)	1 mandat

Den politiska maktfördelningen kännetecknas av samverkan mellan Centerpartiet, Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna. Ordförande i kommunfullmäktige representerar Moderaterna och i kommunstyrelsen är ordföranden från Centerpartiet.

Arbetsmarknad

Arbetsstillfällena i Grästorps kommun efter näringsgren (procent):

	Grästorp	Riket
Offentlig förvaltning, vård/omsorg	27,0	22,0
Finansiell verksamhet, företagstjänster	7,0	15,0
Handel och kommunikation	17,0	18,0
Byggindustri	10,0	6,0
Tillverkning, utvinning	10,0	17,0
Jordbruk, skogsbruk m m	8,0	2,0
Utbildning	13,0	11,0
Personliga/kulturella tjänster	6,0	7,0
Ej specificerad verksamhet	2,0	2,0

Anm: Avser 2005 vilket utgör senast tillgängliga uppgifter.

Ekonomi i sammandrag

Nyckeltal		2009	2008	2007	2006	2005
Antal invånare 31 dec		5 857	5 851	5 831	5 809	5 762
Verksamhetens						
kostnader, inkl avskrivning	mkr	307,6	310,6	304,6	284,3	268,7
intäkter	mkr	59,8	65,7	67,6	61,3	59,2
nettokostnader	mkr	247,8	244,9	237,0	223,0	209,5
nettokostnader/ inv	kr	42 304	41 856	40 643	38 389	36 358
Nettoinvesteringar	mkr	22,9	18,6	16,5	7,2	16,0
Nettoinvesteringar/inv	kr	3 910	3 179	2 823	1 227	2 782
Utdebitering	kr	21,75	21,75	21,75	21,75	21,75
Skatteintäkter	mkr	198,5	195,9	186,8	180,1	171,9
Totala tillgångar	mkr	203,4	187,0	182,7	174,8	165,8
Totala tillgångar/inv	kr	34 728	31 960	31 326	30 083	28 779
Anläggningstillgångar/inv	kr	29 388	27 330	26 105	25 132	25 849
Omsättningstillgångar/inv	kr	5 340	4 628	5 221	4 951	2 930
Avsättning/skuld, pensioner	mkr	1,0	1,0	0,9	1,0	1,0
Ansvarsförbindelse, pensioner	mkr	138,3	132,3	132,5	106,0	95,6
Låneskuld	mkr	28,3	30,1	31,8	33,1	34,9
Låneskuld/inv	kr	4 830	5 140	5 460	5 698	6 050
Eget kapital	mkr	106,5	100,3	94,4	88,5	79,4
Eget kapital/inv	kr	18 177	17 142	16 194	15 236	13 774
Soliditet	%	52	54	52	51	48
Soliditet inkl ansvarsförbindelse	%	-16	-17	-21	-10	-10
Likvida medel	mkr	19,5	13,7	13,6	16,1	7,5
Likviditet ¹⁾	%	45	47	60	55	33
Finansnetto	mkr	-0,9	-1,0	-1,0	-1,0	-1,2
Årets resultat i % av skatt och statsbidrag	%	2,4	2,3	2,4	3,9	4,9

1) Likvida medel och korta fordringar/korta skulder

Förvaltningsberättelse

1 Sammanfattning

1.1 Kommunövergripande vision och mål

Vision 2020

Grästorp har Västra Götalands bästa boendemiljö. Invånarna är nöjda med service och fritidsutbud och det är nära till mycket – allt från jobbutbudet i regionen till golfbanan i centrum. Förskolan och skolan ligger i topp i nationella undersökningar. Näringslivet sjuder av entreprenörsanda och de gröna näringarna blomstrar.

Arbete i linje med visionen

Första etappen av ett nytt bostadsområde (Brännebacka) blev klart för försäljning. I samband med detta genomfördes en kostnads-effektiv marknadsföring. Tyvärr kom området att lanseras mitt i en nationell finansiell kris, men ett antal tomter är sålda och fler är på gång. Under Nossan Ljusfestival ska ytterligare marknadsföringsinsatser genomföras.

Mitt i den svåra ekonomiska krisen har kommunens engagemang i Näringslivssamverkan Grästorp, NSG, bidragit till en god utveckling av näringslivet i Grästorp. Särskilt glädjande är det att Grästorp var näst bäst i Sverige på nyföretagandet bland personer under 35 år. Detta skapar mycket goda förutsättningar för framtiden.

Grästorps skolor låg i topp i Skolverkets resultatredovisning vad det gäller förmågan att ge alla elever en god grund för fortsatta studier på ett nationellt gymnasieprogram. Ambitionen att även ligga i topp när det gäller det genomsnittliga meritvärdet yttrar sig i att nämnden har satt kunskapsmålen främst i sin verksamhetsplan. Åtgärder och kompetensutveckling riktar sig mot att förbättra undervisningsmetoderna för att öka elevernas motivation. Meritvärdet har ökat något men det är långt kvar till målet är uppfyllt, men insatserna kommer att ge resultat på sikt.

Genom satsningar på kompetensutveckling i entreprenöriellt lärande bidrog skolan till visionen avseende entreprenörskap och näringslivsutveckling.

Socialförvaltningen påbörjade arbetet med att möta framtidens krav på vård och omsorgsboende. Satsning sker också på utveckling av hemrehabilitering, för att möjliggöra att äldre, med stort behov av stöd och hjälp, kan bo kvar hemma.

Socialnämnden har i sin äldreomsorgsplan antagit det salutogena synsättet. Ett sådant synsätt innebär att fokus ligger på hälso-befrämjande faktorer, vilket inte bara handlar om att åtgärda eller lindra sjukdom och skada. Tvärtom handlar hälsobefrämjande faktorer till stor del om att skapa förutsättningar för en meningsfull vardag för den enskilde och att var och en utifrån sina möjligheter tryggt ska kunna hantera sin vardag med bibehållen integritet.



För att ge förutsättning till jämlikhet i levnadsvillkor för personer med funktionshinder startade planeringen med att tillskapa nya boendeformer i Grästorps.

Socialförvaltningen arbetade aktivt med att stödja barn och föräldrar i riskzonen genom aktivt förebyggande arbete i samverkan med skolverksamheten och övriga berörda aktörer.

Tekniska förvaltningens ekonomi visade obalans, men ett arbete har påbörjats för att få till stånd en bättre styrning och ledning av verksamheten. Det finns brister inom underhållet av gator och parker. Detta är en av de frågor som fullmäktige prioriterat i sitt inriktningsdokument och förbättringar inom detta område måste få högre prioritet i framtiden.

Samarbetet inom miljö- och byggverksamheten med Lidköpings kommun fungerade mycket tillfredsställande. Tack vare detta har kommunen tillgång till expertkompetens som gör att kommunens åtagande inom detta område kan skötas professionellt.

Kommunövergripande mål

Resultatet skall uppgå till 2 % av skatte- och bidragsintäkterna för året.	●
Under planperioden ska medel avsättas i finansförvaltningen som ska användas till att hantera kommunens pensionsåtagande.	□
Den totala investeringsvolymen ska uppgå till 17,2 mkr år 2009 (42 mkr för perioden 2009–2011).	■
Befolkningen i Grästorps ska öka i förhållande till föregående år.	●

Förklaring till färgmarkeringar i årsredovisningen

● godkänt resultat/målet uppnått

◆ målet delvis uppnått

■ ej godkänt resultat/målet ej uppnått

□ bedömning ej gjord/inte aktuellt

Analys

Trots dystra prognoser under året som präglades av sämre ekonomiska förutsättningar i spåren av en svår finanskris och en djup lågkonjunktur når kommunen det finansiella målet på två procent. Resultatet var 2,4 procent av skatte- och bidragsintäkterna. Detta beror främst på lägre kostnader för arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar, återbetalning från Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, m.m. Socialförvaltningen gjorde ett mycket bra resultat som nästan helt balanserade underskottet som övriga förvaltningar redovisade. Dessutom var utfallet bättre av skatteintäkterna än vad prognoserna visade under våren 2009.

Under 2009 har inga extra medel avsatts till pensionsåtagandet, men målet sträcker sig över hela planperioden varför någon slutlig avstämning inte kan göras ännu.

Målet för investeringarna klarades inte då investeringsnivån uppgick till 22,9 mkr för 2009.

Glädjande är att det övergripande verksamhetsmålet uppfyllts om än med knapp marginal. Befolkningen har ökat fyra år i rad, men ökningen för 2009 stannade vid endast sex personer och antalet invånare var 5 857 personer vid årsskiftet.

Avvikelser och åtgärder

Kommunstyrelsen beslutade om åtgärder vid flera tillfällen under året, som att förvaltningarna uppmanades till en hård budgetdisciplin och att verksamheterna skulle minska sina kostnader med 2 procent. Där det varit möjligt har inte tjänster återbesatts, uppsägningar har också genomförts om än i mindre utsträck-

ning och har givit något lägre personalkostnader trots genomförd löneöversyn.

Ett nytt bostadsområde har öppnats för försäljning och fortsatta insatser för att marknadsföra området har genomförts, bland annat vid invigningen men också i samverkan med husföretag med option på tomter. Insatserna för att intressera fastighetsföretagen att bygga flerfamiljshus och seniorboenden har tyvärr ännu inte givit önskvärt resultat.

1.2 Verksamhet, personal, ekonomi

Verksamhet					
Bedömningsfaktor	BUN	KS-kommun förvaltning	SOC	KS-teknisk förvaltning	MBN
Bemötande.	●	●	●	●	●
Tillgänglighet.	●	●	●	●	●
Rättssäkerhet.	■	◆	◆	◆	●
Verksamhetens effektivitet.	■	◆	■	◆	◆
Resultat utifrån målen.	◆	◆	◆	◆	●

Redovisningen av resultatet utifrån målen är en sammanvägning av hur organisationen lyckats med sina nämnders mål. För att få en mer detaljerad bild hänvisas till beskrivningarna som lämnats av respektive nämnd/styrelse.

Analys

Begreppet bemötande är komplext och måste diskuteras i varje verksamhet. Det är den värdegrund som kommunen står för som ska vara vägledande för allt bemötande. Här kan konstateras att olika förvaltningar och enheter har kommit olika långt i sitt arbete med värdegrundsfrågor. Dessutom finns ingen kommunövergripande värdegrund formulerad.

Tillgängligheten var fullgod inom hela verksamheten utifrån den servicegrad som fastställdes. Kommunledningsgruppen påbörjade planeringen av ett arbete som ska öka tillgängligheten genom att förbättra servicen via hemsidan med befintlig teknik och på sikt med en mer utvecklad teknik. Målet är att Grästorps kommun i framtiden ska kunna kalla sig en 24-timmarsmyndighet.

Rättssäkerheten var i stort sett god och Grästorps kommun hade få anmälningar, men brister finns avseende dokumentation. Här pågår ett arbete, framför allt inom socialförvaltningen men även inom övriga förvaltningar, för att förbättra detta.

Beträffande verksamhetens effektivitet är det nödvändigt att hitta lämpliga nyckeltal för att det ska vara möjligt att göra en bra bedömning. Inom skolans område finns dessa tillgängliga genom den omfattande statistik som SCB samlar in på uppdrag av Skolverket. Inom övriga förvaltningar måste arbetet med att välja lämpliga nyckeltal genomföras så snart som möjligt.

Effektiviteten kan förbättras i hela verksamheten genom att utveckla nya effektivare metoder inom skola, teknisk verksamhet, socialtjänst och äldreomsorg. Här kan nämnas samarbetet mellan skola och individ- och familjeomsorg som, om det blir framgångsrikt, kan ge alla en god start i livet och ha avgörande

betydelse för kommunens ekonomi. Att lämna grundskolan med godkända betyg och behörighet till fortsatta studier är den enskilt viktigaste faktorn för ett fortsatt bra liv. Denna verksamhet genomgick en översyn för att bli än mer framgångsrik. All administration kan effektiviseras genom rutinutveckling, bättre planering, bättre organisation och IT-stöd.

Måluppfyllelsen var inte särskilt god, men flera mål är långsiktiga (tre år). Det kan ändå konstateras att målstrukturen nu är tydlig och styr planering och insatser i alla verksamheter.

Personal					
Bedömningsfaktor	BUN	KS-kommun förvaltning	SOC	KS-teknisk förvaltning	MBN
Engagerad personal	●	◆	●	●	●
Rätt kompetens	●	◆	◆	◆	●
Arbetsmiljö	■	◆	◆	◆	●

Analys

Genomgående har kommunen en engagerad personal i alla verksamheter och som har den kompetens för de arbetsuppgifter de har att utföra. För arbete som kräver högskoleutbildning har kommunen i stort sett lyckats rekrytera behörig personal. För att klara framtida utmaningar krävs emellertid ett väl utvecklat system för kompetensutveckling inom alla verksamheter.

Under en femårsperiod uppnår cirka en femtedel av all personal pensionsålder. Det blir en stor utmaning att klara personalförsörjningen de kommande åren. Grästorps kommun måste vara en attraktiv arbetsgivare som kan locka personer med rätt kompetens att arbeta i kommunen.

Kommunens sjukfrånvaro ökade något men är fortsatt låg. Här måste ändå uppmärksammas att minskade resurser i alla verksamheter ställde stora krav på ledningen för att behålla den låga nivån. Därför är insatser inom personal- och verksamhetsutveckling viktigare än någonsin. Kommunens personalenhet har, genom omprioriteringar, förstärkts för att möta denna utmaning. Brister i den fysiska arbetsmiljön rapporterades från verksamhetsansvariga inom barn- och ungdomsnämnden. Den anses inte vara tillfyllest vare sig för elever eller personal.

I en tid av minskade resurser efterfrågade de verksamhetsansvariga också tydligare prioriteringar från de förtroendevalda.

Ekonomi					
Bedömningsfaktor	BUN	KS-kommun förvaltning	SOC	KS-teknisk förvaltning	MBN
Håller budget	■	■	●	■	●
Kontroll över kostnadsutvecklingen	◆	◆	●	◆	●

Analys

Barn- och ungdomsnämndens underskott beror på ökade kostnader för köp av gymnasieplatser, minskade bidrag från Migrationsverket, underskott i kostverksamheten och ökade kostnader för Komvux p.g.a. ökad arbetslöshet.

Kommunförvaltningen fick högre kostnader för bostadsanpassning och färdtjänst. I övrigt översteg personalkostnaderna budget och åtgärder vidtogs, men långa uppsägningstider gör att detta ännu inte givit full effekt.

Tekniska förvaltningen minskade sitt beräknade underskott efter att kostnader som hör till investeringsverksamheten redovisats där. Detta medförde dock att investeringsbudgeten överskreds.

Socialförvaltningens överskott berodde främst på god personalplanering, bra hälsotal, öppenvårdslösningar inom individ- och familjeomsorgen där kostsamma placeringar på institution kunnat undvikas samt ett minskat behov av platser på särskilda boenden.

Inom miljö- och byggnämnden pågick verksamheten som planerat och är till stora delar avgiftsfinansierad. Beslutet om avgiftsfri handläggning av ansökningar för enskilda avlopp skapar bekymmer för kommande budgetar.

2 Verksamhet och viktiga händelser

Den finansiella krisen som drabbade världen 2009 har även påverkat verksamheten i Grästorp. Globaliseringen blir vid sådana här tillfällen väldigt tydlig även i en liten kommun som Grästorp. Under våren sjönk prognosen för skatteintäkterna med 7 mkr och mycket pekade på att kommunen var på väg mot ett underskott. Tack vare att krisen inte blev så djup som befarat, minskad sjukförsäkringsavgift och de anpassningar som gjordes i verksamheterna kunde kommunen nå sitt finansiella mål. Mycket energi och arbete har lagts på ekonomin under året, men trots detta har utvecklingsarbetet fortsatt och faktiskt också ökat i omfattning.

Under verksamhetsåret har mycket tid lagts på att få ”Styrmodell Grästorp” på plats. Nu finns en tydlig modell för styrning och rapportering, från kommunfullmäktiges övergripande prioriteringar till nämnders, förvaltningars och enheters mål och rapportering.

Kommunfullmäktiges vision låg till grund för det inriktningsdokument som fullmäktige antog efter en workshop i maj med ett beslut i juni. Denna inriktning låg sedan till grund för nämndernas prioriteringar. Under året har två tertialrapporter redovisats från varje enhet, förvaltning och kommunövergripande nivå. Mycket återstår dock för att tydliggöra begrepp som ”bra bemötande” och ”effektivitet”. Dessutom måste arbetet med att ta fram relevanta och jämförbara nyckeltal fortsätta. Sammantaget kan konstateras att styrmodellen var i drift ett och ett halvt år efter att arbetet påbörjades, vilket är betydligt snabbare än vad som varit fallet i många andra kommuner. Dessutom utgör Grästorps styrmodell i sin enkelhet och tydlighet ett arbetssätt som redan givit, och kommer att ge, stor effekt i verksamheten.

För att åstadkomma goda resultat räcker det inte med att ha ett bra system för styrning och uppföljning. Det är arbetet som

utförs mellan uppföljningarna som ger resultat, för ”grisen blir inte fetare för att man väger den”. Utifrån förvaltningsrapporterna kan det konstateras att det pågått ett intensivt utvecklingsarbete över hela kommunen. Inom socialförvaltningens område kan till och med ifrågasättas om det inte pågått för många aktiviteter under året. Det utvecklingsarbete som bedrivits inom barn- och ungdomsförvaltningen med entreprenöriellt lärande har väckt stort intresse från omvärlden och kan utveckla en redan bra skola till en ännu bättre.

Under året genomfördes en utredning om hur en framtida professionell kostenhet skulle kunna skapas. Utredningen startades av att miljö och hälsa dömde ut kommunens kök men kom att omfatta mycket mer än lokalfrågan. En kostchef rekryterades och kostenheten kommer från verksamhetsåret 2010 att tillhöra tekniska förvaltningen.

Bristen på nyproduktion inom bostadssektorn var och är ett problem och utgör ett hinder för kommunens ambition att växa. Nyproduktion behövs av alla typer av bostäder men hyresnivån som gäller i Grästorps har verkat hämmande. Produktionskostnaderna kräver helt andra hyresnivåer för att det ska vara möjligt att bygga nya flerfamiljsbostäder och seniorboenden.

För att klara verksamheten med minskade resurser tvingades alla förvaltningar se över sina kostnader. Kommunstyrelsen har vid ett flertal tillfällen givit förvaltningarna i uppdrag att vidta åtgärder för att anpassa sin verksamhet till rådande ekonomiska förutsättningar. Genomförda åtgärder och förbättrade förutsättningar inom finansförvaltningen innebar att kommunen kunde överträffa det finansiella målet på 2 procent.

Inom socialförvaltningen prioriterades arbetet med värdegrundsfrågor och begreppet salutogent synsätt har lanserats i hela förvaltningen. Det handlar om att skapa förutsättningar för en meningsfull vardag för den enskilde och att var och en, utifrån sina möjligheter, tryggt ska kunna hantera sin vardag med bibehållen integritet.

Tekniska förvaltningen har ägnat mycket tid och kraft åt att skapa en tydlig struktur i sin verksamhet. Det handlar om förbättrad budgetuppföljning för att få kontroll över kostnadsutvecklingen för såväl löpande drift och investeringar. Kommunfullmäktige har också beslutat om en skärpt investeringspolicy med samma syfte. Tekniska förvaltningens nya ledningsgrupp har dessutom arbetat hårt med verksamhets- och ekonomistyrning för att öka effektiviteten i förvaltningen.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet i Grästorps kommun har inte fungerat tillfredsställande. För att förbättra detta genomfördes en utbildning för alla chefer och skyddsombud under 2009. En viktig händelse i detta sammanhang var också att ett nytt samverkansavtal tecknades med de fackliga organisationerna. Detta gav en tydlig struktur för samverkan enligt medbestämmandelagen, MBL, och arbetsmiljölagen, AML.

3 Framtiden

Grästorp står väl rustat för att möta framtidens utmaningar. Det finns en grundläggande positiv inställning och ett bra engagemang i hela kommunen. Nyföretagande och en bra utveckling

för redan befintliga företag utgör en bra grund för den fortsatta utvecklingen. För att ta vara på engagemanget kommer kommunen och Näringslivssamverkan Grästorps, NSG, att starta en process där alla intressenter bjuds in till workshops för att skapa en väl förankrad näringslivsstrategi i kommunen.

Trots att konjunkturläget förbättrats något kommer arbetslösheten att vara fortsatt hög de kommande åren. Särskilt oroande är den höga ungdomsarbetslösheten. Mot denna bakgrund är de medel som satsas på arbetsmarknadsåtgärder och näringslivsutveckling inte särskilt väl tilltagna. Ett planerat ungdomsprojekt, "Unga idéer.nu", blev aldrig genomfört och nya initiativ behöver därför tas. Grästorps kommun satsar endast 35 kr per invånare på näringslivsutveckling. Detta kan jämföras med Trollhättan som satsar 219 kr och Vänersborg 133 kr.

Inom den kommunala verksamheten är grunden lagd för ett effektivt styrnings- och ledningsarbete genom Styrmodell Grästorps. Tillsammans med den av kommunfullmäktige beslutade politiska organisationen, som ska gälla från 2011, ger detta de förtroendevalda goda möjligheter att styra verksamheten mot Grästorpsvisionen. Den nya organisationen innebär att all verksamhet, utom miljö och bygg och räddningstjänst, kommer att finnas i en förvaltning. Det kommer att innebära ett effektivare användande av de gemensamma resurserna och bättre samverkan.

Ett treårigt Lean-projekt ska genomföras inom hela den kommunala verksamheten för att öka de anställdas motivation och öka kvaliteten i alla verksamheter. Ambitionen är att Grästorps kommun ska bli en av de främsta i landet beträffande kvalitet och förbättringsarbete. Målet är att vara en attraktiv arbetsgivare där anställda känner stolthet och arbetsglädje.

I kommunfullmäktiges inriktningsdokument är förbättrade uppväxtvillkor för barn och unga ett högt prioriterat område. Under de kommande åren är kommunens kostnader för gymnasieskolan höga på grund av de stora barnkullarna som nu befinner sig i denna skolform. Detta får inte innebära att förskolan och grundskolan utarmas. Ska Grästorps förskolor och skolor ligga i topp i alla nationella mätningar krävs satsningar. Resurser för en utvecklad samverkan mellan den sociala verksamheten och skolan kan vara den bästa investeringen för såväl barn och unga som för kommunens framtida ekonomi.

Den största utmaningen blir dock att skapa förutsättningar för nybyggnation och inflyttning i kommunen. Här finns inga enkla lösningar, men utan tillgång på bostäder hjälper det inte hur attraktiv kommunen är i övrigt.

4 Ekonomisk sammanfattning

Årets resultat blev ett överskott med 1,0 mkr mot budget och ett totalt resultat på +6,2 mkr. Genom det positiva resultatet uppfyllde kommunen kommunallagens krav på ekonomisk balans. För att uppnå god ekonomisk hushållning räcker det dock inte att bara uppnå en ekonomi i balans. Då krävs ett resultat på drygt +5,0 mkr, vilket också motsvarar den nivå som angetts i kommunens finansiella mål. Av det redovisade resultatet för 2009 framgår att kommunen även uppnådde en god ekonomisk hushållning under verksamhetsåret.

Resultatet för år 2009 var något bättre än resultatet 2008. Utvecklingen av ekonomin har sedan mitten på 1990-talet uppvisat en långsam förbättring, från ett mycket svagt utgångsläge. År 2000, 2001 och 2002 hade kommunen balans i ekonomin enligt definitionen i kommunallagen. År 2003 och 2004 var situationen den motsatta. Med resultaten från 2005 och framåt har kommunen åter balans i ekonomin.

Budgetavvikelserna i den löpande verksamheten, som nämnder och styrelser ansvarar för, varierar mellan +5,3 mkr och -3,3 mkr. Totalt redovisade den löpande verksamheten ett sammanlagt underskott på 0,8 mkr mot budget och en nettokostnad på 255 mkr. Budgetavvikelsen uppgår därmed till cirka 0,3 procent. År 2008 redovisade verksamheterna totalt ett underskott mot budget med 0,7 mkr. Att verksamheterna klarar att hålla sin budget är avgörande för kommunens ekonomiska resultat. Finansförvaltningen redovisade en stor positiv avvikelse, vilket förbättrade det totala resultatet. Den viktigaste uppgiften framöver är att behålla den kostnadskontroll i verksamheten som bidragit till ett bra resultat 2009. Därmed kan Grästorp uppnå en stabil ekonomi för att långsiktigt klara en nivå som motsvarar god ekonomisk hushållning.

Investeringsvolymen var 22,9 mkr netto, vilket är en mycket hög nivå historiskt sett. År 2008 var investeringsvolymen 18,6 mkr. Finansnettot, det vill säga skillnaden mellan kostnads- och intäktsränta, var i nivå med 2008. Finansnettot belastade kommunens resultat med cirka 1 mkr. Kommunen behöver göra en noggrann prioritering av olika investeringsbehov för att hålla investeringarna inom en nivå som långsiktigt kan finansieras utan alltför stora påfrestningar på ekonomin.

År 2009 minskade nettokostnadsutvecklingen jämfört med 2008 och den procentuella förändringen var lika stor som förändringen av skatte- och bidragsintäkterna. För att klara de finansiella målen, och därmed en god ekonomisk hushållning, måste verksamhetens nettokostnader stabiliseras på en nivå som stämmer överens med de ekonomiska förutsättningarna.

Kommunens negativa finansnetto behöver förbättras för att inte räntekostnaderna ska tränga undan utrymmet för att bedriva verksamhet, vilket var fallet under året. De pengar som då kan frigöras kan direkt användas till att konsolidera kommunens ekonomi, vilket skapar ökade möjligheter att bedriva verksamhet. Planeringen måste därför inriktas på återhållsamhet och noga prioriterade investeringar för att minimera risken för att kommunen behöver låna till planerade investeringar.

5 Omvärldsanalys

5.1 Samhälls ekonomin

De ekonomiska förutsättningarna för Sveriges kommuner påverkades av den ekonomiska utvecklingen såväl inom landet som i omvärlden. Kommunernas ekonomiska utrymme är direkt beroende av skattebasen, som i sin tur påverkas av sysselsättningen och summan av antalet arbetade timmar. Under 2009 påverkades samhälls ekonomin kraftigt av finanskris och ökad arbetslöshet. Tillväxten stannade upp, vilket påverkade arbetsmarknaden och därmed skatteunderlagets utveckling. Det medförde att kommu-

nerna fick betydligt mindre skatteintäkter än beräknat. Det är framför allt effekterna av lågkonjunkturen som påverkar kommunsektorns ekonomiska förutsättningar genom antalet arbetade timmar.

Arbetsmarknadsläget var kraftigt försämrat under 2009. En vikande arbetsmarknad leder troligtvis till långsammare löneökningar under kommande år samtidigt som inflationen väntas minska. Ökningen av skatteunderlaget dämpas kraftigt av den svaga sysselsättningen och kommunsektorn kommer därför inte att ha samma ekonomiska utrymme att, via en ökning av skatteintäkterna, finansiera en utökad verksamhet.

5.2 Grästorps kommuns ekonomi

Ekonomi i Grästorps kommun har varit stark från 2005 och framåt. Sedan balanskravet infördes 2000 har kommunen redovisat positiva resultat alla år utom 2003 och 2004. Genom resultatet 2005 har dock kommunen återställt det egna kapitalet i sin helhet enligt kraven i kommunallagen. Resultatet för år 2009 var också starkt och uppgick till +6,2 mkr. För 2009 redovisade den löpande verksamheten ett underskott på 0,8 mkr medan resultatet på verksamhetsnivå 2008 var -0,7 mkr.

Att utvecklingen av skatteunderlaget har en betydande inverkan på kommunens ekonomi framgår tydligt då skatteintäkterna 2009 var cirka 4,2 mkr lägre än budgeterat.

Det budgeterade resultatet 2010 är +5,3 mkr. Inför kommande år är förutsättningarna för den kommunala planeringen mycket osäkra eftersom rådande arbetsmarknadsläge och effekter av finanskrisen fortfarande påverkar kommunens ekonomiska förutsättningar. En viktig uppgift är därför att skapa en finansiell reserv i budgeten för att möta denna situation. Det är också nödvändigt att kommunen fortsätter att arbeta med effektivisering, förändrade organisationsmönster, samverkan med mera för att möta dessa förändringar.

6 Ekonomiskt resultat

Årets resultat blev +6,2 mkr vilket motsvarar +1 052 kronor/invånare. Resultatet innebär ett överskott med 1,0 mkr mot budget. 2009 års ekonomiska resultat var därmed starkt. Mellan 1993 och 1999 har kommunen redovisat negativa resultat som sammantaget uppgår till 52,8 mkr. 2000–2002 var resultatet totalt +9,8 mkr medan resultatet för åren 2003–2004 återigen var negativt och innebar ett sammanlagt underskott på 12 mkr. Sedan 2005 uppgår de sammanlagda resultaten i kommunen till hela +38,0 mkr!

6.1 Balanskravet

Från budgetåret 2000 kräver lagen att kommunens budget ska vara balanserad. Det betyder att kommunens intäkter måste vara större än kostnaderna. Kommunens resultat sedan 2000, efter balanskravsutredning, har varit som följer (mkr).

Balanskravet			
År	Resultat enligt resultaträkning	Justering	Resultat efter balanskravsutredning
2000	+6,2	-2,6	+3,6
2001	+3,2	-1,3	+1,9
2002	+0,4	-0,1	+0,3
2003	-7,2	+1,4	-5,8
2004	-4,8	+1,5	-3,3
2005	+10,9	0,0	+10,9
2006	+9,1	-0,1	+9,0
2007	+5,9	+0,3	+6,2
2008	+5,9	-0,6	+5,3
2009	+6,2	0,0	+6,2

Anmärkning: Justering av resultatet enligt resultaträkningen består av vinst eller förlust vid fastighetsförsäljning samt kostnader för omstrukturering inom kommunens fastighetsbestånd.

Av sammanställningen framgår att kommunen klarat balanskravet under perioden 2000–2002 och 2005–2009, medan 2003 och 2004 års justerade resultat inte uppfyllde kommunallagens krav på ekonomisk balans.

Av kommunallagens 8 kap., § 5, framgår att ”... om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna ska det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet enligt balansräkningen återställas under de närmast följande tre åren. Beslut om sådan reglering ska fattas i budgeten senast det andra året efter det år då det negativa resultatet uppkom. Om det finns synnerliga skäl kan fullmäktige besluta att sådan reglering inte ska göras.”

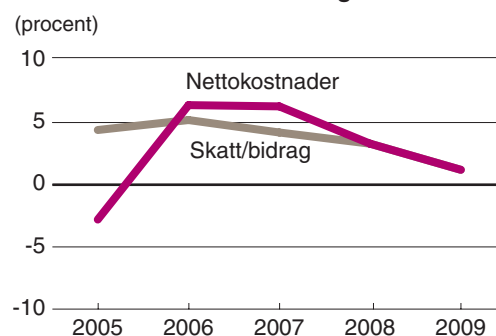
I den kommunala redovisningslagen, 4:4, regleras att ”om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna ska det i förvaltningsberättelsen för det året anges när och på vilket sätt man avser att göra den i kommunallagen föreskrivna regleringen av det negativa resultatet. Om fullmäktige har beslutat att en sådan reglering inte ska ske, ska upplysning lämnas om detta. Därvid ska skälen till beslutet anges...”

Genom det redovisade resultatet 2005, efter genomförd balanskravsutredning, har kommunen återställt det egna kapitalet i sin helhet efter 2003 och 2004 års underskott. Kommunen har därmed uppfyllt regelverket i kommunallagen och ligger i fas med kraven om en ekonomi i balans.

6.2 Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader visar hur mycket kommunens alla verksamheter har kostat under året. Här ingår vissa kostnader i finansförvaltningen inklusive avskrivningar, det vill säga hur mycket skatteintäkter och bidrag som behöver tillskjutas för att finansiera den löpande verksamheten. Nettokostnaderna uppgick 2009 till 248 mkr, vilket var en ökning med 1,2 procent från 2008. För att klara en ekonomi i balans är det viktigt att verksamhetens kostnader hamnar på en nivå som överensstämmer med kommunens finansiella förutsättningar. Verksamhetens förmåga att hålla budget är därför en avgörande förutsättning för detta.

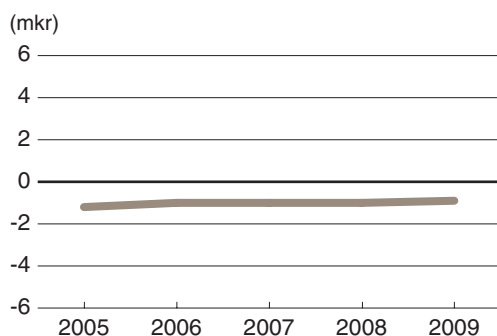
Utvecklingen av nettokostnader, skatteintäkter och statsbidrag



För att kunna jämföra olika år måste man se nettokostnadernas utveckling i förhållande till *både* skatteintäkterna och statsbidraget. Skatte- och bidragsintäkterna ökade med 1,2 procent och uppgick till 255 mkr i bokslutet. Avvikelsen avseende skatteintäkter och statsbidrag i förhållande till budget var -4,6 mkr. Motsvarande avvikelse 2008 var -2,6 mkr och 2007 +1,7 mkr. Av redovisningen framgår att nettokostnadsökningen under de senaste fem åren har varit större än ökningen av skatte- och bidragsintäkter vid två tillfällen, 2006 och 2007. Förhållandet var det motsatta 2005 och 2008 och 2009 var förändringen lika stor.

Utvecklingen av kostnads- och intäktsförändringen 2008 och 2009 är en positiv signal vad gäller utvecklingen av kommunens ekonomi. Det är viktigt att nettokostnaderna inte ökar mer än skatte- och bidragsintäkterna för att kommunen ska ha förutsättningar för att skattefinansiera sina investeringar och för att resultatutvecklingen inte ska försämrats. Genom utvecklingen under 2008 och 2009 har förutsättningarna att klara en ekonomi i balans förbättrats då intäkterna ökat lika mycket som nettokostnaderna. Åren 2006 och 2007 ökade nettokostnaderna mer än skatte- och bidragsintäkterna, vilket istället medförde en ökad påfrestning på ekonomin.

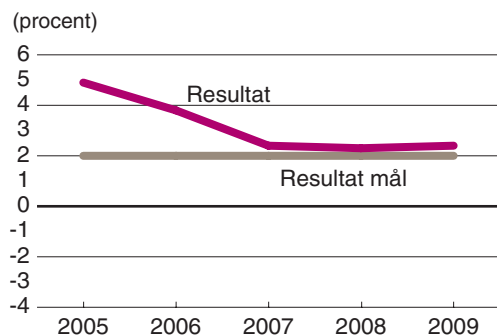
Finansnetto



6.3 Resultat före extraordinära poster

Resultatnivån visar hur mycket årets verksamhet inklusive finansförvaltningen kan bidra med till investeringar och/eller påverka rörelsekapitalet. Detta resultat var för året +6,2 mkr, vilket är bättre än 2008. En post som påverkar denna resultatnivå är finansnettot, som är skillnaden mellan kommunens ränteintäkter och räntekostnader för upptagna lån. Finansnettot för 2008 var cirka 1 mkr i kostnader, vilket betyder att kommunens räntekostnader var högre än ränteintäkterna. Finansnettot var detsamma år 2009. Det negativa finansnettot påverkar kommunens totala ekonomi i negativ riktning eftersom räntekostnaderna tar utrymme i anspråk som annars skulle kunna användas till att bedriva verksamhet.

Årets resultat av skatt och statsbidrag



6.4 Årets resultat

Ett mått på resultatutvecklingen är hur stor andel resultatet utgör i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag. Den av lagen föreskrivna miniminivån, en ekonomi i balans, är långt ifrån tillräcklig för att kommunen långsiktigt kan anses ha stabila ekonomiska förutsättningar. I ett längre perspektiv kan kommunen därför inte nöja sig med att nå ett resultat lika med noll eller marginellt över noll. Kommunen måste ha ett ekonomiskt överskott för att skapa ett handlingsutrymme för att hantera svängningar i skatte- och statsbidragsintäkter eller andra oförutsedda händelser. I de beslutade finansiella målen framgår att resultatutvecklingen till år 2012 innebär att kommunen ska nå ett resultat på 2 procent av skatte- och bidragsintäkterna varje verksamhetsår. Resultatet 2009 var 2,4 procent av skatte- och bidragsintäkterna. Därmed klarade kommunen det resultatmål som beslutats för 2009.

7 Eget kapital

Förändringen av det egna kapitalet i balansräkningen uppgick till +6,2 mkr, vilket motsvarar årets resultat. Den del av pensionsåtagandet som är intjänad före 1998 redovisas i sin helhet som en ansvarsförbindelse, enligt den så kallade blandmodellen. Totalt uppgick ansvarsförbindelsen, inklusive ränta, för dessa pensionsförpliktelser till 111 mkr. Inklusiv löneskatten uppgick pensionsåtagandet till 138 mkr. Kommunens framtida utrymme för konsumtion begränsas därför av tidigare uppkomna pensionsåtaganden. Det är viktigt att kommunen skapar utrymme för dessa kostnader under lång tid framöver. På skuldsidan i balansräkningen redovisas endast de pensionsförpliktelser som intjänats från 1998 och som avser det tidigare pensionsavtalet PA-KL. För övriga pensionsåtaganden har kommunen valt en försäkringslösning som regleras via premieinbetalning.

Pensionsförpliktelserna i sin helhet fördelas enligt följande (mkr):

- ▶ Avsatt för pension inklusive löneskatt 1,0
- ▶ Pensionsförpliktelser inklusive löneskatt som redovisas som ansvarsförbindelse 138,0
- ▶ Summa pensionsförpliktelser (återlån) 139,0

Inga placeringar avseende pensionsmedel finns.

8 Rörelsekapital

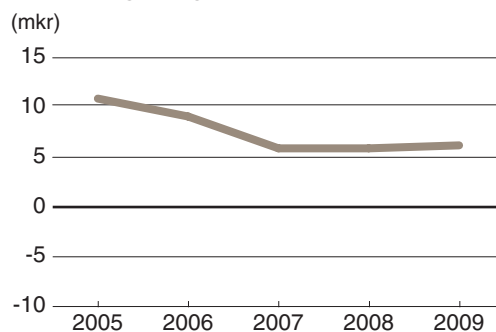
De likvida medlen ökade med 5,6 mkr och uppgick vid årsskiftet till 19,4 mkr. Förändringar i kortfristiga skulder respektive fordringar påverkade också förändringen av kommunens rörelsekapital. De kortfristiga fordringarna minskade med 1,1 mkr och uppgick till totalt 11,0 mkr. De kortfristiga skulderna ökade med 12,1 mkr och uppgick till cirka 67,7 mkr vid årsskiftet. Rörelsekapitalet uppgick till totalt -36,4 mkr, vilket innebär att kommunens kortfristiga skulder (67,7 mkr) var betydligt större än omsättningstillgångarna (31,3 mkr).

9 Soliditet

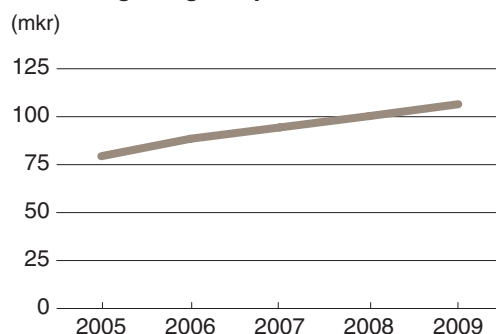
Soliditet är ett mått på den finansiella styrkan. En sjunkande soliditet är ett tecken på en ekonomi i obalans. Inom den privata sektorn är soliditetsbegreppet en viktig faktor för att mäta den ekonomiska styrkan i ett företag. Inom den offentliga sektorn har inte soliditetsmättet samma tyngd, bland annat på grund av beskattningsrätten.

Soliditeten år 2009 var 52,3 procent, vilket var 1,3 procentenheter sämre än 2008. Ett annat och tydligare sätt att redovisa soliditeten är att räkna in det totala pensionsåtagandet, det vill säga även de pensionsförpliktelser i ansvarsförbindelsen som intjänats före 1998. Vid en sådan redovisning kan konstateras att kommunen hade en negativ soliditet på -15,7 procent. Detta till följd av att pensionsförpliktelserna i ansvarsförbindelsen (138 mkr) var betydligt större än det egna kapitalet (106 mkr) i balansräkningen. Förändringen av hela ansvarsförbindelsen mellan 2008 och 2009 uppgick till +6,0 mkr.

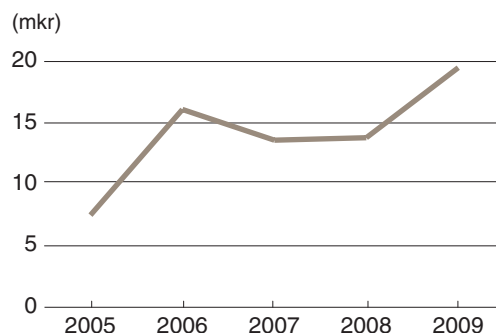
Förändring av eget kapital



Utveckling av eget kapital

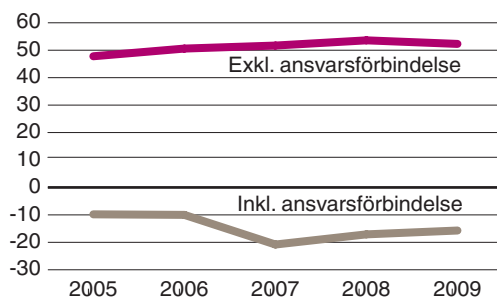


Likvida medel



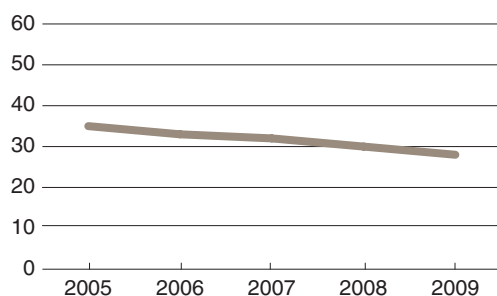
Soliditet

(procent)



Låneskuld

(mkr)



I diagrammet visas utvecklingen av soliditeten, dels exklusive pensionsförpliktelser i ansvarsförbindelsen (den övre, rosa kurvan), dels inklusive ansvarsförbindelsen (den nedre, gråa kurvan).

10 Låneskuld

Av finansieringsanalysen framgår att kommunen under 2009 amorterade låneskulden med 6,0 mkr. I beloppet ingår inlösen av lån, 4,2 mkr, i anslutning till tidpunkten för villkorsändring samt amortering enligt löpande kreditavtal. Skillnaden mellan 2009 års kalkylerade amortering, som återförts från kortfristiga skulder, och avsättningen av 2010 års planerade amorteringar till kortfristiga skulder påverkade inte låneskulden i bokslut 2009. Under året har nyupplåning skett med 4,2 mkr som motsvarar inlösenbeloppet hos annan kreditgivare.

Från år 2002 har låneskulden minskat med 25,6 mkr. Kommunen har beslutat om en upplåning av totalt 10 mkr, men upplåningen har ännu inte verkställts. Upplåningen avser finansiering med 5 mkr för ett vägprojekt i anslutning till exploatering av ett bostadsområde och 5 mkr för att finansiera den genomförda industribyggnationen.

Enligt balansräkningen uppgick den långfristiga låneskulden vid årsskiftet till 28,3 mkr. Den faktiska låneskulden till kommunens kreditgivare uppgick vid årsskiftet till 30,1 mkr. Grästorps kommun har inga utlandslån, och 22 procent av lånevolymen är bunden medan resterande 78 procent löper med rörlig ränta. Att ha en stor del av den totala låneskulden med rörlig ränta innebär givetvis att kommunen är känslig för ränteförändringar och därmed utsatt för en viss ränterisk. Under 2007 räntesäkrades 10 mkr av låneskulden med rörlig ränta genom ett räntederivat med en löptid på fem år för 5 mkr samt 10 år för resterande 5 mkr.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen ger en samlad bild av det totala ekonomiska åtagandet för kommunen och dess bolag oavsett verksamhetsform. I den sammanställda redovisningen ingår Grästorps kommun och Grästorps Fjärrvärme AB, GFAB. Sammanställningen baseras på kommunens och bolagets resultat- och balansräkningar. Alla interna mellanhavanden mellan de enheter som ingår i koncernen är eliminerade. Vid upprättandet har kommunens redovisningsprinciper varit vägledande.

I aktiebolag anses kommunen ha ett bestämmande eller väsentligt inflytande vid en röstandel på minst 20 procent. Kommunens andel i Grästorps Fjärrvärme uppgår till 40,2 procent. Grästorps kommun är även delägare i andra verksamheter, men med hänsyn till den låga ägarandelen har dessa verksamheter inte tagits med i den sammanställda redovisningen.

Grästorps Fjärrvärme AB

Grästorps Fjärrvärme AB startade sin verksamhet 1999 med produktion och försäljning av fjärrvärme till det befintliga kulvertnätet i Grästorps tätort. Bolaget var tidigare helägt av Grästorps kommun. Den andra delägaren i bolaget är Lantmännen Agrovärme AB med en ägarandel på 59,8 procent.

Bolaget producerar och säljer färdig värme, huvudsakligen baserad på biobränsle, via fjärrvärmekulvert till fastigheter i Grästorps tätort. Panncentralen i Grästorp är integrerad med kulvertnätet. Bolaget bedriver anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Den anmälningspliktiga produktionen står för 99 procent av bolagets nettoomsättning. Bolaget har utarbetat kontrollprogram för besiktningar av utsläpp och omhändertagande av restprodukter. Bolaget planerar också att bygga ut kulvertnätet ytterligare och kommer att prioritera anslutning av nya kunder kring det befintliga kulvertnätet.

Kommunens borgensåtagande för bolaget uppgick vid årets slut till totalt cirka 1,3 mkr.

Sammanställd resultaträkning

(tkr)	Kommunen	Koncernen	Koncernen	
	2009	2009	2008	2007
Verksamhetens intäkter	59 786	61 763	67 508	69 367
Verksamhetens kostnader	-296 882	-297 802	-301 258	-295 141
Avskrivningar	-10 680	-11 550	-10 919	-11 010
Verksamhetens nettokostnader	-247 776	-247 589	-244 669	-236 784
Skatteintäkter	198 518	198 518	195 851	186 832
Generella statsbidrag	56 326	56 326	55 960	57 044
Finansiella intäkter	551	554	1 083	511
Finansiella kostnader	-1 456	-1 643	-2 355	-1 681
Resultat före extraordinära poster	6 163	6 166	5 869	5 922
Årets resultat	6 163	6 166	5 869	5 922

Sammanställd balansräkning

(tkr)	Kommunen	Koncernen	Koncernen	
	2009	2009	2008	2007
TILLGÅNGAR				
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	172 128	174 447	163 061	156 265
Materiella anläggningstillgångar	166 689	171 696	160 310	155 814
Mark, byggnader och tekniska anlägg.	160 650	165 657	154 185	149 707
Maskiner och inventarier	6 039	6 039	6 125	6 107
Finansiella anläggningstillgångar	5 439	2 751	2 751	451
Aktier och andelar	5 439	2 751	2 751	451
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR	31 276	32 765	29 110	31 813
Förråd	796	920	1 263	282
Fordringar	11 027	11 596	12 842	17 368
Kassa och bank	19 453	20 249	15 005	14 163
SUMMA TILLGÅNGAR	203 404	207 210	192 170	188 078
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
EGET KAPITAL	106 460	106 419	100 252	94 383
Därav årets resultat	6 163	6 167	5 869	5 923
AVSÄTTNINGAR	954	954	974	1 327
Pensioner och liknande förpliktelser	954	954	974	1 327
SKULDER	95 990	99 838	90 944	92 367
Långfristiga skulder	28 289	31 307	34 590	36 648
Kortfristiga skulder	67 701	68 531	56 354	55 719
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	203 404	207 210	192 170	188 077

Personalekonomisk redovisning

Ledarskap

Under året har ledarskapsutvecklingen varit inriktad på kommunens nya styrsystem, Styrmodell Grästorp. Avsatta dagar för chefsutbildning har använts till att få styrmodellen i drift. Basgrupperna som startade 2007 har fortsatt att fungera som ett stöd för arbetsledarna där dagliga ledarskapsdilemman kan lyftas mellan arbetsledare från olika förvaltningar.

Hälsoutveckling

Kommunen har i samarbete med folkhälsorådet och studieförbund arrangerat föreläsningar kring ämnen som rör hälsa och friskvård samt anordnat prova på-kurser i bland annat yoga och qigong. En dialog har också förts mellan personalklubben och kommunen för att få till ett mer nära samarbete kring friskvårdsaktiviteter. Kommunen har dock inte lyckats hitta tillfredsställande övergripande former för hur hälsoarbetet ska bedrivas och hållas vid liv. Med tanke på att sjukfrånvaron nu stigit något, från 4,8 procent 2008 till 4,9 procent 2009, bör hälsoarbetet 2010 få en mer central roll i organisationen.

Rehabilitering

Rehabiliteringsarbetet har under 2009 varit ett viktigt område med tanke på de nya regler som införts för huruvida man har rätt till sjukersättning från Försäkringskassan. De nya reglerna ställer större krav på ett effektivt rehabiliteringsarbete från arbetsgivarens sida. För att i ett tidigt skede fånga upp anställda med sjukfrånvaro har kommunen valt att köpa en ny tjänst, Tidig rehab, från företagshälsovården. Syftet är att så fort som möjligt utreda orsak till sjukfrånvaro för att kunna sätta in rätt stöd i ett tidigt skede och på så vis underlätta återgång till arbete.

Kompetensutveckling

Under året har kommunen genomfört två Lean-projekt som kan ses som pilotprojekt för fortsatt arbete enligt Lean-modellen, som är ett arbets- och tankesätt för ständiga förbättringar. Det goda resultatet har inspirerat till ett fortsatt arbete med Lean under nästkommande år.

Socialförvaltningen har prioriterat kompetensutveckling i frågor som rör värdegrund och har bland annat till sin hjälp anlitat konstnärer genom projektet Tillt. Förvaltningen har också påbörjat ett arbete kring bemanningsekonomi med syfte att skapa en större delaktighet bland äldreomsorgens personal vad gäller resursfördelning.

Under 2008 köpte Grästorp, tillsammans med Essunga kommun, en uppdragsutbildning av Högskolan Väst i avsikt att kompetensstärka all administrativ personal. Syftet är att kunna nyttja

den administrativa personalen i mer kvalificerade utredningsuppdrag. Under hösten har utbildningen resulterat i ett flertal färdiga rapporter knutna till faktiska områden inom kommunförvaltningen.

Inom barn- och ungdomsförvaltningen har kompetensutvecklingen varit inriktad på tre övergripande projekt. En stor satsning har gjorts på entreprenöriellt lärande där samtliga 6–9-lärare utbildats i ämnet. Matteprojektet är ett annat stort projekt som genomförts under hösten 2009. Förvaltningen har fått ekonomiskt stöd från Skolverket för att genomföra projektet som riktats till lärare som arbetar med klasserna 4–5 och 6–9. Det tredje stora kompetensutvecklingsarbetet handlar om hur lärare ska arbeta med skriftliga omdömen.

Företagshälsan

Kommunens företagshälsa, Kinnekullehälsan, är en viktig stödresurs för kommunen i arbetsmiljöarbetet, rehabiliteringsarbetet och hälsoarbetet.

Exempel på insatser:

- ▶ Arbetsplatsbesök
- ▶ Personlig rådgivning
- ▶ Riktade undersökningar
- ▶ Lagstadgade undersökningar
- ▶ Tidig rehabilitering
- ▶ Arbetsplatsanpassning
- ▶ Utbildning
- ▶ Ergonomi
- ▶ Konflikthantering.

Förutom ovannämnda insatser har företagshälsovården anlits för en omfattande arbetsmiljöutbildning riktad till skyddsombud och samtliga chefer i kommunen i syfte att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Jämställdhet

Vid en jämförelse av medellön för kvinnor respektive män kan konstateras att den skiljer sig markant mellan könen. Medellönen för kvinnor 2009 är 23 371 kronor medan männens medellön är 26 984 kronor. Den främsta orsaken är att män är överrepresenterade bland högre chefstjänstemän och specialister medan kvinnor dominerar i de yrken som har den lägsta lönen, t.ex. städare, undersköterska, barnskötare och förskollärare. Skillnader i sysselsättningsgrad visar också att nästan hälften av de tillsvidareanställda kvinnorna arbetar deltid. I det perspektivet kan det konstateras att kommunen är långt från jämställdhet. Vid en granskning av löneutvecklingen över tid kan utläsas att löneutvecklingen för kvinnor varit i genomsnitt 4,1 procent per år de senaste fem åren medan motsvarande siffra för män varit 3,9 procent. Det kan visserligen tolkas positivt, men med den utvecklingen kommer det att ta 79 år innan medellönen är lika hög för kvinnor och män i Grästorps kommun. För att åstadkomma snabba förbättringar krävs kraftfulla personalpolitiska åtgärder som

att förbättra kvinnors karriärmöjligheter, skapa en jämnare könsfördelning inom alla yrkesgrupper och en annan lönevärdering av typiska kvinnoyrken.

Sjukfrånvaro

Kommunens totala sjukfrånvaro fortsätter att vara låg med endast en marginell förändring mellan 2009 och 2008 års nivå. Sjukfrånvaron 2009 är 4,9 procent av den totala ordinarie arbetstiden, vilket kan jämföras med 4,8 procent för 2008. Dock bör ökningen hållas under uppsikt och möjligtvis kopplas till vikten av ett mer aktivt hälsoarbete i organisationen. Det framgår att det är kvinnor som står för en högre sjukfrånvaro jämfört med tidigare år medan sjukfrånvaron för män minskat, vilket kan ge en vägledning till var insatser bör prioriteras.

Barn- och ungdomsförvaltningen har en marginellt ökad sjukfrånvaro och redovisar för 2009 4,5 procent jämfört med 2008 års nivå på 4,4 procent.

Tekniska förvaltningen har en frånvaro på 5,3 procent, vilket är en ökning från 2008 då sjukfrånvaron var 4,3 procent.

Socialförvaltningen har ökat sjukfrånvaron något, från 5,2 procent 2008 till 5,3 procent 2009.

Kommunförvaltningens sjukfrånvaro är mycket låg under 2009 med 2,9 procent, som kan jämföras med 2008 då sjukfrånvaron var 4,9 procent.

Det kommunövergripande verksamhetsmålet 2008 var att Grästorps kommun ska ligga bland de tjugo främsta kommunerna i landet vad gäller låg sjukfrånvaro. Målet lyckades uppnås redan 2007 (plats 17) och kunde behållas under 2008. Med tanke på den marginella förändringen av sjukfrånvaron under 2009 jämfört med 2008 bör målet kunna uppnås även 2009 så att kommunen behåller en plats bland de tjugo främsta kommunerna.

Sjukfrånvaro			
(procent)	2009	2008	2007
Total sjukfrånvaro av total ordinarie arbetstid	4,9	4,8	5,5
Långtidssjukfrånvaro (>60 dagar) av total sjukfrånvarotid	50,2	46,6	55,5
Sjukfrånvarotid för kvinnor av total ordinarie arbetstid för kvinnor	5,2	4,0	6,0
Sjukfrånvarotid för män av total ordinarie arbetstid för män	3,4	5,0	3,4
Sjukfrånvarotid, 29 år eller yngre, av total ordinarie arbetstid, 29 år eller yngre	2,2	3,5	3,9
Sjukfrånvarotid, 30–49 år, av total ordinarie arbetstid, 30–49 år	4,7	4,7	5,2
Sjukfrånvarotid, 50 år eller äldre, av total ordinarie arbetstid, 50 år eller äldre	5,4	5,1	6,1

Personal			
	2009	2008	2007
Årsarbetare	452	482	493
Anställda	510	536	550

Personalkostnader			
	2009	2008	2007
Lönesumma inkl personalomk mkr.	192,7	197,1	193,3

Antal anställda och personalkostnader

Kommunen hade vid årets utgång 510 personer anställda, vilket motsvarar 452 årsarbetare.

Inom barn- och ungdomsnämndens och socialnämndens ansvarsområden arbetar 81 procent av kommunens anställda. Undersköterskor är den största enskilda yrkesgruppen i kommunen, följd av lärare. Under de kommande tre åren kommer 39 personer i kommunal anställning att uppnå pensionsålder.

Personalkostnaderna, i form av löner och andra ersättningar, uppgick till 136,7 mkr. Utöver lönekostnaderna tillkommer kostnader för bland annat arbetsgivaravgifter, pensioner och försäkringar. Totalt betalar kommunen ut 192,7 mkr i löner inklusive sociala avgifter.

Ålder och könsfördelning

Av kommunens anställda är 55 procent över 50 år. En klar majoritet av personalen, 59 procent, är mellan 40 och 59 år medan 21 procent är över 60 år. Av kommunens anställda är 84 procent kvinnor.

Resultaträkning

Resultaträkning					
(tkr)	Not	Budget	2009	2008	2007
Verksamhetens intäkter	1	61 256	59 786	65 697	67 566
Verksamhetens kostnader	2	-303 541	-296 882	-300 622	-294 605
Avskrivningar	3	-10 458	-10 680	-9 976	-9 953
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-252 743	-247 776	-244 901	-236 992
Skatteintäkter	4	202 718	198 518	195 851	186 832
Generella statsbidrag	5	56 831	56 326	55 960	57 044
Finansiella intäkter	6	760	551	1 042	488
Finansiella kostnader	7	-2 375	-1 456	-2 084	-1 451
RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER		5 191	6 163	5 868	5 922
ÅRETS RESULTAT		5 191	6 163	5 868	5 922

Finansieringsanalys

Kassaflödesanalys				
(tkr)	Not	2009	2008	2007
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	8	6 163	5 868	5 922
Justering för av- och nedskrivningar		10 680	10 201	10 236
Justering för ianspråktaga avsättningar		0	-395	0
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	9	-20	42	370
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		16 823	15 716	16 528
Ökning/minskning, kortfristiga fordringar		1 133	4 501	-4 147
Ökning/minskning, förråd, exploateringstillgångar	10	362	-985	-15
Ökning/minskning, kortfristiga skulder		12 056	579	2 877
MEDEL FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		30 374	19 812	15 243
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	11	-22 898	-18 600	-16 459
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	1 003	0
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		0	-300	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	0	0
MEDEL FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN		-22 898	-17 896	-16 459
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Nya lån	12	4 200	0	0
Amortering av skuld	13	-5 985	-1 764	-1 264
Ökning av långfristiga fordringar		0	0	0
Minskning av långfristiga fordringar		0	0	0
MEDEL FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		-1 785	-1 764	-1 264
ÅRETS KASSAFLÖDE				
Likvida medel vid årets början		13 762	13 610	16 090
Likvida medel vid årets slut		19 453	13 762	13 610

Balansräkning

Balansräkning				
(tkr)	Not	2009	2008	2007
TILLGÅNGAR				
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		172 128	159 910	152 215
Materiella anläggningstillgångar		166 689	154 471	149 076
Mark, byggnader och tekniska anläggning	14	160 650	148 346	142 970
Maskiner och inventarier	15	6 039	6 125	6 107
Finansiella anläggningstillgångar		5 439	5 439	3 139
Aktier och andelar	16	5 439	5 439	3 139
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		31 276	27 080	30 445
Förråd och exploateringsstillgångar	17	796	1 158	173
Fordringar	18	11 027	12 161	16 662
Kassa och bank	19	19 453	13 761	13 610
SUMMA TILLGÅNGAR		203 404	186 990	182 660
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
EGET KAPITAL		106 460	100 297	94 429
Därav årets resultat	20	6 163	5 868	5 922
AVSÄTTNINGAR		954	974	1 327
Pensioner och liknande förpliktelser	21	954	974	1 327
SKULDER		95 990	85 719	86 904
Långfristiga skulder	22	28 289	30 074	31 838
Kortfristiga skulder	23	67 701	55 645	55 065
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		203 404	186 990	182 660
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER				
Borgensförbindelser		32 789	38 069	22 181
Borgen gentemot kommunens företag	24	1 280	1 280	1 280
Borgensåtaganden egna hem	25	836	1 009	1 366
Övriga förpliktelser	26	30 673	35 780	19 535
Ansvarsförbindelser		138 345	132 332	132 507
Pensionsförpliktelser intjänade före -98	27	138 345	132 332	132 507
- därav särskild löneskatt		27 010	25 836	25 886

Nothänvisningar

Belopp i tkr

1 Verksamhetens intäkter

Nämndrelaterade intäkter	92 950
Interna poster	-33 294
Fordran, pensionskostnad	16
Reservation för befarade kundförluster	114
Verksamhetens intäkter	59 786

2 Verksamhetens kostnader

Nämndrelaterade kostnader	-330 177
Interna poster	32 065
Interna poster mellan drift och investeringar	1 229
Förändring semesterlöneskuld	391
Faktiska personalkostnader	-41 672
Kalkylerade personalkostnader	46 545
Pensioner	-2 602
Löneskatt	-2 910
F-skatt fastigheter	-25
Övriga kostnader	280
Räntekostnader leverantörer	-6
Verksamhetens kostnader	-296 882

3 Avskrivningar

Avskrivningar av anläggnings-
tillgångar görs efter en bedömning
av tillgångens nyttjandeperiod, viss
vägledning finns i Sveriges Kommuner
och Landstings förslag till
avskrivningstider.

	-10 680
--	---------

4 Skatteintäkter

Årets prel skatteintäkter 2009	205 384
Prognos slutavräkning 2009	-7 073
Slutavräkning 2008	207
Summa	198 518

5 Generella statsbidrag

Inkomstutjämningsbidrag	53 703
Bidrag för LSS-utjämning	2 793
Fastighetsavgift	9 200
Regleringsavgift	-2 857
Kostnadsutjämningsavgift	-6 513
Summa	56 326

6 Finansiella intäkter

Penningmarknadskonto	46
Övriga ränteintäkter	39
Räntesäkring/ränteswap	139
Återbetalning från SKL	327
Summa	551

7 Finansiella kostnader

Räntekostnader, anläggningslån	-865
Ränta pensionskostnad	-71
Dröjsmålsränta (lev fakturor)	-6
Avgift bankgirot	-35
Räntesäkring/ränteswap	-479
Summa	-1 456

8 Årets resultat, före extraordinära poster

Beloppet överförs från resultaträkningen, motsvarar resultat före extraordinära poster	6 163
---	--------------

9 Ej likvidpåverkande poster

Skuldförändring och finansiell kostnad inkl löneskatt på avsättning pensioner	-20
--	------------

10 Förändring förråd/expl tillgångar

Förändring förråd	-4
Förändring exploateringsstillgångar	366
Summa	362

11 Förvärv materiella anläggningar

IT-investeringar	-652
IT-verksamhetssystem IFO	-177
Ishall	-3 957
Fastighetsförvärv/försäljning	-164
Inventarier/maskiner	-330
Exploateringsområde	-5 417
Motionsspår Skubbet	-59
Tvätten Åsevi	-124
Centrumåtgärder kv Höken	-14
Velandagatan	-21
Flytt Frambovägen/Brännebacka	-637
Förskola Karlavagnen	-2 294
Vårdcentrum maskinutrustning	-80
Gång-/cykelväg Tengene	-110
Centralkök	-72
Va Johanneberg	-641
Åtgärder Grästorps 11:4	-604
Centralskolan utrymning	-134
Industriområde Västölet södra	-162

Badet överbyggnad	-6 993
Ombyggnad kiosk Kommunens Hus	-54
Inventarier förskola Karlavagnen	-140
Forshallspromenaden	-62
Summa	-22 898

12 Nya lån

Kommuninvest AB	4 200
Summa	4 200

13 Amortering av skuld

Amortering 2009	-5 985
Återförda kalkylerade amorteringar 2009	1 764
Kalkylerade amorteringar 2010	-1 764
Summa	-5 985

14 Mark, byggnader och tekniska anläggningar

Förvaltningsfastigheter	
Ingående bokfört värde	76 282
Nyanskaffningar	2 567
Årets avskrivning	-5 155
Utgående bokfört värde	73 694

Anläggning/industriell verksamhet	
Ingående bokfört värde	21 108
Nyanskaffningar	1 412
Pågående investering	408
Årets avskrivning	-1 404
Utgående bokfört värde	21 524

Gator, vägar, gatubelysning	
Ingående bokfört värde	24 000
Nyanskaffningar	4 104
Pågående investering	1 850
Investeringsbidrag/ers	-121
Årets avskrivning	-1 328
Utgående bokfört värde	28 505

Hysesfastigheter	
Ingående bokfört värde	139
Årets avskrivning	-17
Utgående bokfört värde	122

Övriga fastigheter/anläggningar	
Ingående bokfört värde	21 777
Nyanskaffningar	7 052
Pågående investering	3 957
Årets avskrivning	-1 185
Utgående bokfört värde	31 601

Exploateringsmark	
Ingående bokfört värde	5 040
Nyanskaffningar	323
Försäljning	-159
Utgående bokfört värde	5 204
Första avskrivningen sker samma år investeringen tas i bruk.	

Summa utgående bokfört värde 160 650

15 Maskiner och inventarier

Maskiner	
Ingående bokfört värde	1 805
Nyanskaffningar	270
Årets avskrivning	-364
Utgående bokfört värde	1 711

Inventarier	
Ingående bokfört värde	3 473
Nyanskaffningar	1 174
Årets avskrivning	-1 098
Utgående bokfört värde	3 549

Övriga inventarier	
Ingående bokfört värde	847
Nyanskaffningar	60
Årets avskrivning	-128
Utgående bokfört värde	779

Summa utgående bokfört värde 6 039

16 Aktier och andelar

Grästorps Fjärrvärme AB	2 688
Naturgaskonsortiet, Skaraborg	6
Västtrafik AB	400
Förenade Småkommuners Försäkring	2 000
Summa aktier	5 094

Stiftelsen Bergagården	10
Laxfond Väneren	20
Västergötlands turistråd	5
Grästorps Energi, reglering med	
Grästorps Fjärrvärme AB	10
Kommuninvest ek för	300
Summa andelar	345
Summa	5 439

Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomiska förening avser inbetalt andelskapital. Kommuninvest ekonomisk förening har därefter beslutat om insatsemissioner om sammanlagt 2 625 kronor för Grästorps kommun. Grästorps kommuns totala andelskapital i Kommuninvest ekonomisk förening uppgick 2009-12-31 till 302 625,-.

17 Förråd och exploateringsstillgångar

VVS-förråd	137
Virkesförråd	21
Exploateringsstillgångar	638
Summa	796

18 Fordringar, kortfristiga

Kundfordringar	1 625
Skatt- och statsbidragsfordringar	491
Övriga fordringar	8 911
Summa	11 027

19 Kassa, bank

Kassa, växelkassa	18
Plusgiro	81
Bank	19 354
Summa	19 453

20 Eget kapital

Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	100 297
Årets resultat	6 163
Eget kapital	106 460

Rörelsekapital	-36 426
Anläggningskapital	142 886
Eget kapital	106 460

21 Avsättningar

Pensionsförpliktelser intjänade fr o m 1998 inkl ränta	
Ingående avsättning	784
Ränteuppräknig	23
Basbeloppsuppräknig	34
Årets utbetalningar	-71
Övrig post	-2
Utgående avsättning	768

Ingående avsättning löneskatt	190
Ränteuppräknig	6
Basbeloppsuppräknig	8
Årets utbetalningar	-18
Utgående avsättning löneskatt	186
Summa avsättningar	954

Aktualiseringsgrad 95,0 %

Antal visstidsförordnanden

Politiker 1

Tjänstemän 0

22 Långfristiga skulder

Ingående låneskuld	30 074
Kalkylerad amortering 2009 återförd	1 764
Verklig amortering 2009	-1 785
Kalkylerad amortering 2010	-1 764
Summa	28 289

23 Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder	12 766
Förutbetalda intäkter	13 899
Räntor, upplupna	87
Övriga skulder	19 328
Semesterlöneskuld inkl okomp ö-tid	13 342
Skuld till staten	8 279
Summa	67 701

24 Borgen, kommunala företag

Grästorps Fjärrvärme AB	1 280
Summa	1 280

25 Borgensåtagande egna hem

Motsvarar 40 procent vid ev förlustförsäljning av återstående kapital inkl ränta

Statens Bostadsfinansierings AB	673
Statens Bostadskreditnämnd	138
AB Balken Finans Sweden	25
Summa	836

26 Övriga förpliktelser

Grästorps Energi ek för	23 567
Grästorps Energi AB	2 576
IK Gauthiod	3 320
Särestads Lantbruksmuseum	50
Ekarnas Golfklubb	960
Grästorps Konserthus	100
Grästorps Framtidsförening	100
Summa	30 673

27 Ansvarsförbindelser

Pensionsåtagande intjänade före 1998	
Ingående ansvarsförbindelse	106 496
Ränteuppräknig	1 539
Basbeloppsuppräknig	5 665
Gamla utbetalningar	-2 825
Aktualisering	158
Övriga poster	302
Utgående avsättning	111 335
Ingående avsättning löneskatt	25 836
Ränteuppräknig	374
Basbeloppsuppräknig	1 374
Årets utbetalningar	-574
Utgående avsättning löneskatt	27 010
Summa	138 345

Kapital i överskottsfonden hos KPA Pensionsförsäkring AB uppgår till 148 tkr per 31 december 2009.

Pensionsförpliktelser	
Pensionsförpliktelser i balansräkning (not 21)	954
Pensionsförpliktelser som ansvarsförbindelse (not 27)	138 345
Summa totala pensionsförpliktelser inkl löneskatt (återlån)	139 299

Inga placeringar avseende pensionsmedel finns.

Driftredovisning

Av sammanställningen framgår verksamhetens redovisade resultat och fördelningen på respektive nämnd och förvaltning. En mer utförlig och detaljerad redovisning finns i nämndernas redovisningar av verksamhet och ekonomi.

I sammanställningen ingår nämnders och styrelsernas interna kostnads- och intäktsposter. Dessa poster justeras sedan i finansförvaltningens redovisning för att resultatet ska bli detsamma som redovisas i kommunens externredovisning, resultaträkningen.

Av sammanställningen framgår att resultatet på verksamhetsnivå var -0,8 mkr. Sammanfattningsvis överskred kostnaderna budget med 6,5 mkr medan intäkterna var 5,7 mkr högre än budget. Budgetavvikelse varierar mellan ett överskott för socialnämnden på 5,3 mkr till ett underskott på 3,3 mkr för barn- och ungdomsnämnden.

Finansförvaltningen redovisade en positiv avvikelse på 6,0 mkr exklusive avskrivningar. Avvikelsen i finansförvaltningen orsakas av lägre arbetsgivaravgifter med 5,3 mkr. En starkt bidragande orsak till överskottet beror på att antalet nya sjukersättningsfall minskat kraftigt i hela kommunsektorn till följd av stora förändringar i sjukförsäkringssystemet. Det innebär att AFA försäkring återbetalat premier för 2009 på 2,1 mkr till kommunen. För hela 2009 innebär den minskade kostnaden för försäkringen 3,0 mkr jämfört med budget. Även andra förändringar inom den lagstadgade arbetsgivaravgiften har medfört en lägre nivå för 2009. Överskottet har inte fördelats ut i verksamheten utan redovisas i sin helhet på finansförvaltningen. Kommunen redovisar hela förändringen av semesterlöneskulden på finansförvaltningen och den förändringen blev betydligt lägre, cirka 0,8 mkr än budget.

Resultatet för avskrivningarna var en direkt följd av att flera stora investeringsprojekt under året har belastats med avskrivningar i bokslutet. Avskrivning sker samma år som anläggningen tas i bruk. Avskrivningarna uppgick till 10,7 mkr för 2009, vilket var cirka 0,2 mkr högre än budget och 0,7 mkr högre än 2008.

Totalt redovisades en budgetavvikelse för verksamheternas nettokostnader på +5,0 mkr, vilket motsvarar cirka 2,0 procent mot budgeterad nivå.

Driftredovisning						
Nämnd	Kostnad		Intäkt		Nettokostnad	
	Redovisning	Avvikelse mot budget	Redovisning	Avvikelse mot budget	Redovisning	Avvikelse mot budget
Kommunstyrelsen						
– kommunförvaltning	36 380	–1 470	7 873	–984	28 507	–2 454
– teknisk förvaltning	61 126	–2 066	43 970	1 332	17 156	–734
Miljö- och byggnämnden	1 840	–28	1 021	348	819	320
Barn- och ungdomsnämnden	123 072	–6 275	11 277	2 963	111 795	–3 312
Socialnämnden	125 218	3 311	28 809	2 035	96 409	5 346
SUMMA	347 636	–6 528	92 950	5 694	254 686	–834
Finansförvaltningen	–50 754	6 023	–33 164	0	–17 590	6 023
SUMMA	296 882	–505	59 786	5 694	237 096	5 189
Avskrivningar	10 679	–221			10 679	–221
SUMMA	307 562	–726	59 786	5 694	247 776	4 968

Investeringsredovisning

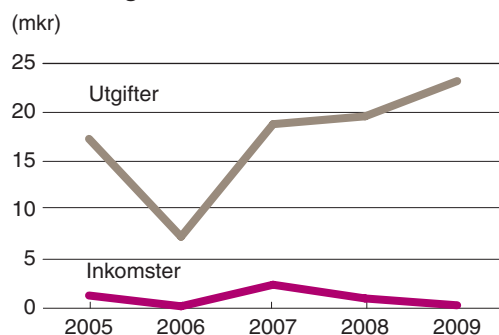
Bruttoinvesteringarna under 2009 var 23,2 mkr och inkomsterna uppgick till 0,3 mkr. De mest omfattande investeringarna, netto, under året var Lunnevidadets omklädningsrum och servicebyggnad (7,0 mkr), exploateringen av bostadsområdet Brännebacka (5,4 mkr), den påbörjade renoveringen av Lunnevi ishall (4,0 mkr) samt ombyggnad av lokaler, Karlavagnen, till förskoleverksamhet (2,3 mkr). Dessa fyra objekt svarade för 82 procent av den totala investeringsverksamheten 2009.

I november 2008 fastställde kommunfullmäktige investeringsvolymen till 17,2 mkr för 2009. Genom kommunstyrelsens beslut i april 2009 ombudgeterades cirka -3,1 mkr för pågående projekt. Efter beslutet i kommunstyrelsen var nivån för investeringar 2009 totalt 14,1 mkr. Nettoinvesteringarna var 22,9 mkr 2009, vilket medför att investeringsvolymen var cirka 8,8 mkr högre än den beslutade nivån.

De senaste årens utveckling har varit att nettoinvesteringarna legat på en för hög nivå i förhållande till resultatutvecklingen över tid. Nettoinvesteringarna 2009 var de högsta sedan 1991. För 2010 är 17,3 mkr budgeterat för investeringar, vilket innebär att investeringsnivån fortfarande är mycket hög historiskt sett. Det medför också att kommunen kan tvingas att lånefinansiera delar av investeringarna kommande år. Under de senaste tio åren har kommunen redovisat en nettoinvesteringsnivå som varit högre än 15 mkr vid fyra tillfällen, nämligen 2005, 2007, 2008 och 2009. Under åren 2005 till 2009 har kommunen investerat för 81,2 mkr netto, varav 41,6 mkr de senaste två åren.

Det är nödvändigt att nettoinvesteringarna anpassas till det ekonomiska utrymmet även om det finns ett betydligt större behov av investeringar under de närmaste åren. En alltför hög investeringsvolym medför också i flera fall ökade driftkostnader och avskrivningsnivåer samt behov av lånefinansiering som påverkar räntekostnader och finansnetto.

Investeringar



Investeringar

Nedanstående förteckning visar pågående och avslutade investeringsprojekt. För en fullständig investeringsredovisning hänvisas till not 11 i finansieringsanalysen.

Investeringsredovisning

Nämnd/projekt	Proj nr	Nettoanslag per projekt	Nettoinv t o m 2008	Utgifter 2009	Inkomster 2009	Nettoinv 2009	Nettoinv t o m 2009
Kommunstyrelsen							
- kommunförvaltning				975	159	816	
varav							
Fastighetsförv/försäljn	0011				159	-159	-159
IT	0002	4 130	2 891	652		652	3 543
- teknisk förvaltning				21 885	120	21 765	
varav							
Ishallen	0006	2 000		3 958		3 958	3 958
Överbyggnad badet	0132	13 325	9 701	6 993		6 993	16 694
Exploateringsomr Brännebacka	0107	4 940	2 832	5 487	70	5 417	8 249
Va Johanneberg	0168			641		641	641
Flytt Framboväg/Brännebacka	0156	5 500	5 532	637		637	6 169
Ombyggnad förskola Karlavagnen	0163	880		2 294		2 294	2 294
Åtgärder Grästorps 11:4	0169	350		604		604	604
Barn- och ungdomsnämnd				140		140	
Socialnämnd				177		177	
SUMMA				23 177	279	22 898	

Kolumn "nettoinv t o m 2008" innehåller investeringar från redovisningsåret 1999.

Redovisningsprinciper

Redovisningen baseras på bokföringsmässiga grunder och följer regelverket i kommunal redovisningslag. Undantag: Kommunen har inte upprättat någon systemdokumentation över bokförings-systemet enligt 2 kap. § 7.

Rekommendationer från RKR, Rådet för kommunal redovisning, tillämpas där så är aktuellt för kommunen. Undantag från rådets rekommendationer har gjorts i följande fall:

– Rekommendation 13.1, redovisning av hyres-/leasingavtal tillämpas ej. Kommunens samtliga leasingavtal redovisas som hyresavtal.

Tomtmark för exploatering som iordningställts i avsikt att försäljas klassificeras som omsättningstillgång.

De anställdas fordran på kommunen i form av **sparade semesterdagar och oregerad övertid** har skuldbokförts.

Pensioner. Den avgiftsbestämda delen för 2009 är bokförd under kortfristiga skulder, med utbetalning i mars 2010. För den förmånsbestämda delen har kommunen tecknat en försäkringslösning. Intjänad pension före 1998 redovisas i sin helhet som ansvarsförbindelse (blandmodellen). Beräkningsunderlaget för pensioner utgår från RIPS 07. Kostnaden för löneskatt på pensioner behandlas i redovisningen på samma sätt som pensionskostnaden.

Anslutningsavgifter intäktsförs i sin helhet.

Sammanställd redovisning upprättas enligt förvärvsmetoden.

Investeringar skrivs av fr.o.m. det år då anläggningen tas i bruk. På ej färdigställda investeringar sker ingen avskrivning.

Anläggningstillgångar har i balansräkningen tagits upp till anskaffningsvärdet (utgiften minus eventuella investeringsbidrag) med avdrag för avskrivningar.

Avskrivningar. Avskrivningstiden är beräknad efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod. Viss vägledning finns i Sveriges Kommuner och Landstings förslag till avskrivningstider. Följande avskrivningstider tillämpas, se tabell.

Känslighetsanalys

Kommunens ekonomiska resultat påverkas av många olika faktorer. I tabellen beskrivs vilken inverkan några av dessa faktorer har:

Avskrivningar	
Inventarier	3–10 år
Fordon	10 år
Bostadshus	20–33 år
Bollplaner	20 år
Byggnader	33 år
Gator och vägar	33 år
VA-verk, ledn-nät	35 år

Känslighetsanalys	
	Resultatpåverkan, mkr
Löneökning med 1 procent	–2,0
10 heltidstjänster	+/-4,1
Ökad upplåning med 5 mkr	–0,1
Ränteförändring med 1 procent	+/-0,3
Förändring av generella statsbidrag med 1 procent	+/-0,6
Skattehöjning med 1 krona	+/-9,2

1 Sammanfattning

1.1 Grunduppdrag och vision

Kommunstyrelsen har det kommunövergripande ansvaret och uppsiktsplikt över förvaltningarnas verksamhet men är också nämnd för kommunförvaltningen.

Kommunförvaltningens uppdrag är att ansvara för omvärldsbevakning, samhällsservice, marknadsföring, fritidsverksamheten, arbetsmarknad och integration. Tyngdpunkten ligger emellertid i att ansvara för processerna inom ekonomi, personal, information, ärendehantering, inköp och IT i hela kommunen.

Kvaliteten i dessa processer var skiftande, från mycket bra avseende ekonomiuppföljningen till mindre bra inom ärendehantering, policyfrågor, framtidsspaning och inköp/upphandling.

Kommunförvaltningens bidrag för att förverkliga Grästorps vision hittades inom områdena samhällsplanering, för ett attraktivt boende och näringslivsfrågorna.

Första etappen av ett nytt bostadsområde (Brännebacka) blev klart för försäljning i maj. I samband med detta genomförde förvaltningen ett kostnadseffektivt marknadsföringsarbete. Det då rådande konjunkurläget gjorde att försäljningen gick sämre än beräknat. Positivt var dock att befolkningsökningen fortsatte för fjärde året i rad, men ökningstakten visade en nedåtgående trend och ökningen stannade på sex personer.

Mitt i en svår ekonomisk kris har kommunens engagemang i Näringslivssamverkan Grästorp, NSG, bidragit till att nya företag etablerade sig i kommunen. Grästorp fick en utmärkelse av Företagarna och Upplysningscentralen som den kommun i Västra Götaland som hade den bästa utvecklingen bland sina företag. Det ska särskilt uppmärksammas att nyföretagandet i åldersgruppen under 35 år hade ökat anmärkningsvärt. Här var Grästorp bäst i Västra Götaland och näst bäst i hela riket. Detta utgör en mycket bra grund för det fortsatta arbetet.

1.2 Prioriterade mål och kvalitetsgarantier

Kommunförvaltningens mål och kvalitetsgarantier var i stort sett uppfyllda med undantag av målet att stiga 40 platser på Svenskt Näringslivs rankinglista. De kvalitetsgarantier och mål som gällde 2009 har omarbetas för att bli mer utmanande för kommunförvaltningens verksamhet.

Utmaningar för framtiden finns inom marknadsföring, näringslivsutveckling och bostadsbyggande som samtliga är viktiga förutsättningar för ett växande Grästorp.

Ekonomiskt resultat

tkr	Bokslut	Bokslut	Bokslut
	2009	2008	2007
Intäkter	7 873	13 320	15 188
Kostnader	36 380	44 327	42 173
Nettokostnader	28 507	31 007	26 985
Budget	26 053	27 360	25 317
Årets resultat	-2 454	-3 647	-1 668

1.3 Verksamhet, personal, ekonomi

Kommunförvaltningen har en personal som är engagerad i sitt arbete, men ambitionen är att utveckla samverkan och öka engagemanget för kommunens utveckling i stort. Ledningen behöver därför vara goda förebilder och förbättra kommunikationen kring kommunens vision och mål.

Effektiviteten kan förbättras genom förbättrade rutiner och bättre planering, organisation och IT-stöd.

All administrativ personal gick en grundläggande högskolekurs under året. Den bör följas upp och få en fortsättning för att höja personalens kompetens ytterligare för att möta framtida krav.

Året startade med ett konstaterande att 2008 visade ett underskott på cirka 3,6 mkr. Under året har därför mycket kraft lagts på att hitta lösningar för att komma till rätta med underskottet. Resultatet var inte tillfredsställande eftersom underskottet bara minskade med 1 miljon. Detta berodde mycket på oförutsedda kostnadshöjningar inom färdtjänsten och åtgärder för bostadsanpassning, att personalminskningar tar tid på grund av långa uppsägningstider och att förändringarna inom personal- och arbetsmarknadsenheten haft höga kostnader under omställningsskedet.

2 Prioriterade mål och kvalitetsgarantier

2.1 Nämndens prioriterade mål

Bedömning	
Kommunen ska stiga 40 platser år 2009 i företagarnas rankinglista angående kommuners näringslivsklimat.	■
50 procent av deltagarna inom arbetsmarknadsenhetens verksamhet ska, efter avslutad insats, ha kommit i arbete eller studier och inte längre ha behov av stöd för sin försörjning på grund av arbetslöshet.	●

Analys

Grästorps kommun steg 9 platser på Svenskt Näringslivs ranking. Kommunen hamnade på plats 146 och det betyder att kommunen stannat i mitten på rankingen. Det innebär att den mycket positiva trenden från tidigare år brutits två år i rad, vilket framför allt beror på att företagarna i Grästorp inte är nöjda med dialogen mellan näringslivet och politiker. De ansåg att det fanns brister i politikernas engagemang kring näringslivsfrågor.

Arbetsmarknadsenheten har klarat målet, men det säger inget om hur deltagarna sedan lyckas ta sig ut på ordinarie arbetsmarknad.

Avvikelse och åtgärder

Bildandet av Näringslivssamverkan Grästorp, NSG, är i grunden en bra modell som utvecklat samverkan i näringslivsfrågorna i Grästorp på ett positivt sätt. Medlemmarna i NSG vill fortsätta att utveckla arbetet kring näringslivsfrågorna inom ramen för detta koncept. Detta får emellertid inte innebära att näringslivsfrågorna försvinner från kommunstyrelsens agenda. Kommunstyrelsen bör föra en diskussion kring hur näringslivsfrågorna ska hanteras i framtiden. Den bör bland annat handla om vilka initiativ kom-

munstyrelsen kan ta för att förbättra dialogen mellan kommun och näringsliv. Genom att föra en bred diskussion mellan politiker och näringslivsrepresentanter kan en väl förankrad näringslivsstrategi för kommunen skapas.

Målet för arbetsmarknadsenheten, AME, finns i kommande verksamhetsplaner på enhetsnivå och är under omprövning eftersom det inte innehåller någon kvalitativ aspekt.

2.2 Kvalitetsgarantier

Bedömning	
Efter remiss till AME ska den enskilde kallas till ett första möte inom 5 arbetsdagar för att påbörja handlingsplan.	●
En färdtjänstansökan ska behandlas och fattas beslut om inom 4 veckor från det att ansökan kommit in till kommunen.	●
Resan i färdtjänsten skall genomföras trafiksäkert med bra komfort och på ett sätt som tar hänsyn till individens särskilda behov.	●
Förarna i färdtjänsten ska vara utbildade i de funktionshinderade villkor samt visa hänsyn till och förståelse för deras behov.	●
Reaktionstiden från första signal till svar i telefonväxeln ska i genomsnitt inte överstiga 3 sekunder.	□

Analys

Kommunstyrelsen har konstaterat att kvalitetsgarantierna inte var särskilt utmanande för verksamheten. Dessutom ligger några utanför den egna organisationens påverkansmöjlighet.

Avvikelser och åtgärder

I kommande verksamhetsplan har kvalitetsgarantierna reviderats. Under kommande verksamhetsår ska en synpunkts- och klagomålshantering starta där medborgarna ska få svar inom 14 dagar och beslut i färdtjänstärende ska ske inom fem dagar mot tidigare en månad.

3 Verksamhet och viktiga händelser

3.1 Verksamhet

Bemötande.	●
Tillgänglighet.	●
Rättssäkerhet.	◆
Verksamhetens effektivitet.	◆
Resultat utifrån målen.	■

Analys och beskrivning

Med bra bemötande menar förvaltningen ett professionellt bemötande där medborgare, brukare och kunder står i centrum. De indi-

kationer som står till buds visade att så gott som alla som tog kontakt med kommunförvaltningen möttes på ett sådant sätt. Rättssäkerheten blev gulmarkerad beroende på att rutinerna för diarietföring, arkivering och dokumentation behöver utvecklas. Några fall av felaktig myndighetsutövning anmälades emellertid inte under året.

Effektiviteten var utifrån de förutsättningar som fanns god, men kan förbättras inom olika områden. Vissa manuella rutiner kan förbättras med hjälp av bättre planering, organisering och IT-stöd.

Tillgängligheten på Medborgarkontoret utökades genom längre öppettider och utökad service avseende ärenden till Försäkringskassan.

Resultat utifrån målen finns redan kommenterade under rubriken nämndens prioriterade mål. De mål som förvaltningen själv formulerade blev uppfyllda.

För att klara verksamheten med minskad budget och färre personal genomfördes en del omorganisationer under året. Det ställde stora krav på ledningen för att kunna motivera personalen att se möjligheterna i den framtida organisationen. Verksamheten ska klaras genom hårda prioriteringar, ökad effektivitet och bättre samverkan mellan förvaltningens olika enheter.

Under året har kommunförvaltningens personalenhet satsat resurser på att få det systematiska arbetsmiljöarbetet att fungera bättre. En arbetsmiljöutbildning för alla kommunens chefer och skyddsombud genomfördes i samverkan med Kinnekullehälsan.

En viktig händelse i detta sammanhang är att ett nytt samverkansavtal har tecknats med de fackliga organisationerna. Detta kommer att ge en tydlig struktur för samverkan enligt såväl medbestämmandelagen som arbetsmiljölagen.

Kommunens IT-enhet genomförde en stor teknisk förändring genom införandet av ett nytt system för sina servrar. En ändring från LAN till ett så kallat SAN, som innebar bättre och säkrare IT-drift. Dessutom har flertalet av kommunens anställda lämnat MS Officepaket. Nu används Open Office som är ett system som bygger på en öppen och kostnadsfri källkod.

Det nya bostadsområdet vid Nossans strand invigdes tillsammans med den natursköna Tengenepromenaden i maj. Tyvärr skedde detta samtidigt som finanskrisen och osäkerheten på arbetsmarknaden var som störst, varför tomtförsäljningen inte alls blev av den omfattning som förväntades.

Kommunen satsade också på att öka sin närvaro under Nossan Ljusfestival i oktober genom att finnas i starttältet under hela veckan. Nossan Ljusfestival arrangerades av Grästorps Framtidsförening och kommunens samarbete med föreningen utvecklades i de arrangemang som föreningen ansvarade för. Här måste understrykas att framtidsföreningen, som till största delen drivs av ideella krafter, gör ett mycket bra arbete för att marknadsföra kommunen. Här har alltså, på samma sätt som inom föreningsverksamheten i övrigt, utvecklats en Grästorpsmodell som byg-



ger på engagemang och samverkan mellan föreningsliv, näringsliv och kommun.

3.2 Personal

Engagerad personal.	◆
Rätt kompetens.	◆
Arbetsmiljö	◆

Analys och beskrivning

Kommunförvaltningen har en personal som är mycket lojal och engagerad i sitt arbete. Det som kan förbättras är engagemanget för kommunens utveckling i stort, att se sig själv som en viktig del i helheten. Samarbetet mellan olika enheter inom förvaltningen kan också utvecklas. Det blir den stora utmaningen för förvaltningens ledningsgrupp att förbättra under kommande verksamhetsår.

Den teoretiska kompetensnivån varierar, men genom att de flesta arbetat under lång tid inom sitt arbetsområde finns tillräckligt upparbetad kunskap inom fackområdet för att klara dagens krav. All administrativ personal gick en grundläggande högskoleutbildning som förhoppningsvis kommer att ge positiva effekter för personalens motivation. Tyvärr har inte Högskolan Väst motsvarat de förväntningar på kvalitet som kommunen har rätt att kräva.

Den fysiska arbetsmiljön var mycket god på kommunförvaltningen. Det finns de som känner en viss otrygghet på grund av att förvaltningen är öppen utan låsta dörrar. Beslut finns om att införa låsta dörrar men detta har ännu inte verksställts. Personalen på integrations- och arbetsmarknadsenheten upplevde däremot sin arbetsmiljö som mycket dålig, med buller- och luftproblem i sina lokaler.

3.3 Ekonomi och resultat

Håller budget.	■
Kontroll på kostnadsutveckling.	◆

Analys och beskrivning

Kommunförvaltningen hade ett underskott på 3,6 miljoner 2008. En del blev åtgärdat 2009 men en hel del återstår. Dessutom fanns det vissa anslag som under en rad år visat underskott utan att det medfört konsekvenser i budgetarbetet. Det gällde framför allt färdtjänst och bostadsanpassningsåtgärder.

De förändringar som genomfördes inom personalenheten har under en övergångsperiod medfört en ökad kostnad, men detta blev åtgärdat inför kommande budgetår.

De åtgärder som vidtogs för att minska personalkostnaderna har ännu inte givit full effekt, eftersom uppsägningstiderna är långa

på grund av att personalen på kommunförvaltningen varit anställd under lång tid.

4 Framtiden

Analys och beskrivning

Under kommande år ska ärendehanteringens ses över. Först och främst ska beslutsunderlagen förbättras. Bra beslutsunderlag är en förutsättning för att ledamöterna i kommunstyrelsen ska kunna fatta välgrundade beslut. Politiska ställningstaganden kräver att det finns underlag som gör det möjligt att se konsekvenser av olika beslut och vägval. Kommunförvaltningen ska därför förbättra strukturen på beslutsunderlagen och säkra dess kvalitet.

Grästorps kommun har inga resurser för att genomföra kostsamma marknadsföringsinsatser. Genom att förbättra vår egen mediakommunikation är det ändå möjligt att profilera kommunen bättre. Kommunförvaltningen ska under kommande verksamhetsår skapa rutiner för mediakommunikationen. Det innebär bland annat att det ska upprättas en kommunikationsplan inför alla större händelser.

Från nästa verksamhetsår är kommunens nya styrmodell klar för användning fullt ut, från styrningen från fullmäktige till uppföljningen inom alla enheter. Det kommer att innebära ett bättre fokus på att utveckla och förbättra den verksamhet som politikererna prioriterat. Det kommer också att bli lättare för alla förtroendevalda att följa upp verksamheten och dess resultat.

Kommunförvaltningen är inne i en ganska stor omställningsperiod. Planerna för framtiden handlar mycket om att skapa en effektiv organisation för att klara de uppgifter förvaltningen har att ansvara för i en situation med minskade ekonomiska resurser.

Förvaltningen kommer därför att satsa mycket kraft på att effektivisera verksamheten. Kommunförvaltningen kommer att vara en viktig motor i det Lean-projekt som kommunen ska bedriva under kommande tre år. Den egna verksamheten kommer också att ta aktiv del i förbättringsarbetet. Rutiner och kommunövergripande processer ska ses över och här har Lean utmärkta verktyg att erbjuda som innebär att medarbetarna själva, med stöd av ledningen, kan utveckla sin verksamhet.

Kommunförvaltningen arbetar med processer som omfattar hela kommunens verksamhet samt arbetet med profilering och marknadsföring, information och service till medborgare. Inom ekonomiprocessen har ett digitalt fakturasystem införts sedan tidigare. Erfarenheterna av detta är goda. Nu står en digitalisering av det personaladministrativa systemet för dörren. Att införa ett

system med självservice inom detta område kommer att innebära många planerings-, informations- och utbildningsinsatser eftersom det omfattar alla anställda i kommunen.

5 Nyckeltal/verksamhetsmått

	2009	2008	2007
Kommunledning och revision (tkr)	1 659	1 806	1 857
- kostnad per inv. 1.1 resp år (tkr)	284	310	320
Allmän kommunadministration, inkl IT (tkr)	10 890	11 779	10 574
- andel av kommunens bruttokostnad (procent)	3,67	3,92	3,59
Kollektivtrafik, exkl färdtjänst (tkr)	663	659	266
- kostnad per inv. 1.1 resp. år (kr)	113	92	46
Färdtjänst (tkr)	1 246	935	847
- kostnad per inv. 1.1 resp. år (kr)	213	160	146
Räddningstjänst (tkr)	4 252	4 128	3 961
- kostnad per inv. 1.1 resp. år (tkr)	727	708	682
- antal uttryckningar	62	64	76

Kommunstyrelsen – Kommunförvaltning

Verksamhet (tkr)	Anslagsnivå	Budget 2009		Redovisat 2009	
		Kostnad	Intäkt	Kostnad	Intäkt
00	Kommunledning och revision	1 887		1 883	64
03	Allmän kommunadministration	13 826	6 241	12 927	4 975
04	Ekonomi/löneadministration	3 353	300	3 624	307
06	Personaladministration	917		883	
07	Fysisk planering	90		0	
08	Särskilda servicefunktioner	1 680	590	1 721	518
09	Övrig gemensam verksamhet	1 574	50	1 678	164
11	Arbetsområden och lokaler	1 681	1	1 823	0
13	Sysselsättningsbefrämjande åtgärder	2 257	1 100	3 000	1 185
17	Konsumentpolitisk verksamhet	35		32	
21	Markförsörjning	0	120	15	106
28	Bostadspolitiska åtgärder	350		1 102	
36	Kollektivtrafik	638	55	729	67
43	Turistverksamhet	30		25	
45	Stöd till fritidsverksamhet	678		655	
47	Hyra lokaler, museet	240		284	
78	Färdtjänst	939		1 325	79
88	Räddningstjänst	4 252		4 252	
89	Totalförsvaret, övriga samhälls- skyddande åtgärder	483	400	422	408
SUMMA	Kommunförvaltning	34 910	8 857	36 380	7 873
		Kostnad	Intäkt	Netto	
	Budget	34 910	8 857	26 053	
	Redovisning	36 380	7 873	28 507	
	Resultat	-1 470	- 984	-2 454	

Ekonomiskt resultat

tkr	Bokslut	Bokslut	Bokslut
	2009	2008	2007
Intäkter	43 970	44 929	41 788
Kostnader	61 126	62 191	56 008
Nettokostnader	17 156	17 262	14 221
Budget	16 422	15 393	14 011
Årets resultat	-734	-1 869	-210

1 Sammanfattning

1.1 Grunduppdrag och vision

Tekniska förvaltningen har ett fastighetsbestånd på cirka 40 000 m² att förvalta. Fastigheterna är i stort behov av underhåll och för några av byggnaderna påbörjades en renovering. Gatorna och ledningsnätet i Grästorp är på många ställen i dåligt skick och en fokusering på dessa erfordras för att kunna komma till rätta med alla de problem som förvaltningen brottas med i dag.

Förvaltningen strävar efter att kunna flytta över mycket av det akuta arbetet som i dag är i prioritet till ett planerat arbete.

1.2 Prioriterade mål och kvalitetsgarantier

Målet att sänka energiförbrukningen är ett arbete som alla kan bidra till. Att släcka lampan när man lämnar rummet är en enkel åtgärd. Uppföljningen kräver ganska mycket arbete i ett initialskede. Ett arbete påbörjades under hösten för att vara helt klart under nästa år.

Flera medborgare har under året visat ett intresse för att skriva skötselavtal med kommunen.

1.3 Verksamhet, personal, ekonomi

De akuta arbetena ökade under året, bl.a. med flera svåra vattenläckor och upptäckter av rötskador i byggnader.

Under året upptäcktes stora skador på spillvattenledningarna på Södergatan som till stor sannolikhet orsakats av de ombyggnader som tidigare gjorts på gatan.

Tengenepromenaden färdigställdes under hösten där rastplatsen vid Hallerna var det sista som återstod. Ett projekt som lyfte boendemiljön i Grästorp.

Försäljningen av bostadstomter på Brännebackaområdet fick tyvärr inte det resultat som kommunen hade hoppats på. Än så länge har bara byggnationen av ett hus påbörjats.

Under sommaren tog en privat entreprenör över driften av verksamheten i det nyrenoverade badet. Då var ombyggnaden av omklädningsrummen inte helt klar, utan dessa färdigställdes under hösten. Även personalutrymmena som var i mycket dåligt skick har nu byggts om och hela projektet med Lunnevibadet är nu klart.

Förvaltningen hade en mycket engagerad personal som efter sin förmåga utförde sitt arbete på bästa sätt, trots jourarbete dygnet runt ibland.

Kostnaderna för personal, både på fastighet och park, gata och VA, förbättrades under slutet av året eftersom mycket egen arbetskraft användes i investeringsprojekten.

2 Prioriterade mål och kvalitetsgarantier

2.1 Nämndens prioriterade mål

Bedömning

Kommunens energiförbrukning ska sänkas med 3 procent varje år fram till 2010 med utgångspunkt från 2006 års nivå.	■
Kommunen ska teckna minst två nya skötselavtal med privata fastighetsägare varje år.	●
Mängden hushållsavfall som går till förbränning ska minska med 3 procent varje år fram till 2010 med utgångspunkt från 2006 års nivå.	■

Analys

Energiförbrukning

Förvaltningen ersatte energislukande ljuskällor för gatubelysning till mer energisnåla. Med hjälp av övervakning på ventilationsaggregat, via Kabona, byts bl a filter vid rätt tidpunkt för att aggregaten inte ska sluka mer energi än nödvändigt.

Med den nya isbädden i ishallen, som medger en istjocklek på cirka 3–4 cm mot tidigare 5–15 cm, kommer energiförbrukningen att minska för att hålla isen vid rätt temperatur.

Elförbrukningen minskade mot 2008, men totalt mot 2006 har den ökat med cirka 3 procent.

Över lag minskade elförbrukningen något, men en verksamhet sticker ut. Daghemmen Ugglan och Ambjörnsgården ökade sin förbrukning med 100 procent under 2009.

Energiförbrukningen för uppvärmning via fjärrvärme minskade däremot med cirka 10 procent totalt från 2006.

Skötselavtal

Det har kommit in fyra intresserade som vill skriva skötselavtal för grönområden med kommunen.

Hushållsavfall

Mängden hushållsavfall minskade något mot 2008 års siffror, men inte i den omfattning mot 2006 års siffror så det totalt blir en minskning med 3 procent per år.

Avvikelse och åtgärder

Förvaltningen arbetade med att få fram ett bra system som kan redovisa el- och energiförbrukning månadsvis per fastighet/förbrukare. Jämförande redovisning årsvis kan bara ske på helårsförbrukning, då uppgifterna alltid måste ses mot så kallad normalårsförbrukning.

De andra två målen är utbytta till verksamhetsåret 2010.

2.2 Kvalitetsgarantier

Bedömning

Snöröjningsarbete ska påbörjas vid ett snödjup av 6 centimeter på kommunala gator och trottoarer.	●
Gräsklippning ska ske en gång i veckan under perioden maj–september på alla offentliga platser enligt plan.	●
Vid jourverksamhet ska besked lämnas inom 30 minuter.	●

Analys

Snödjupet kontrollerades av jourhavande vid förrådet.

Med mycket regn under sommaren var det tidvis omöjligt att ta sig ut på gräsmattorna. Vid några tillfällen var gräsmattorna i sådant skick att de helt enkelt inte kunde bära en gräsklippare.

Den person som hade jouten ska vid larm ringa tillbaka till larmcentralen inom 30 minuter. Systemet, med MBS-sökare, ger ett larm med en kod. Koden visar vilket larm som har gått. Efter som personalen kan koderna utantill hände det att de åkte ut till platsen som hade larmat utan att ringa tillbaka till larmcentralen.

Avvikelser och åtgärder

Hela larm- och rapportsystemet för vattenverken och avloppsreningsverket är föråldrat och måste bytas ut till ett mer tillförlitligt system.

3 Verksamhet och viktiga händelser

3.1 Verksamhet

Bemötande.	●
Tillgänglighet.	●
Rättssäkerhet.	◆
Verksamhetens effektivitet.	◆
Resultat utifrån målen.	□

Analys och beskrivning

Förvaltningens medarbetare hade i största utsträckning ett mycket utåtriktat arbete med många kundkontakter och fick alltid ett gott betyg i sitt bemötande med kunden.

Förvaltningens verksamhet krävde en tillgänglighet dygnet runt. Därför fanns det två jourgrupper, en på fastighetssidan och en på VA-sidan, som alltid gick att nå.

Förvaltningen arbetade på flera plan med att strukturera upp samtliga arbeten och därmed säkerställa rättssäkerheten.

Personalsammansättningen hade inte full kompetens på alla poster vilket i vissa fall kan medföra en sämre effektivitet.

Förvaltningen hade under året inte ställt upp några egna mål.

3.2 Personal

Engagerad personal.	●
Rätt kompetens.	◆
Arbetsmiljö.	◆

Analys och beskrivning

Under en femårsperiod uppnår cirka en tredjedel av all personal på förvaltningen pensionsålder. Det blir då viktigt att rekrytera ny personal med kompetens som kompletterar redan befintlig kompetens inom förvaltningen. Det är också viktigt att lägga upp en utbildningsplan för personalen.

Arbetet ute på fältet medförde emellanåt svårigheter att klara



arbetsmiljökraven. Kontinuerlig information och utbildning om arbetsmiljöfrågor erfordras.

Tyvärr råkade förvaltningen ut för en arbetsplatsolycka med två krossade fötter som följd. Olyckan utreddes av Arbetsmiljöverket som meddelade att de inte hade anledning till ytterligare tillsynsinsatser. Personerna som drabbades mår bra, men för en person är rehabiliteringen lång med fler operationer och efterföljande behandling innan foten blir återställd.

3.3 Ekonomi och resultat

Håller budget	■
Kontroll på kostnadsutveckling	■

Analys och beskrivning

Rekrytering av två chefstjänster, som medförde dubbla kostnader under ett antal månader, gav ett underskott gentemot budgeten.

Andra kostnadskrävande åtgärder som inte hållit budget var bl.a. vattenläckor, asfaltering av gator och vattenskadade byggnader.

Förvaltningens underskott kunde under slutet av året begränsas när slutredovisningen av personalkostnaderna visade på ett stort utnyttjande av egen personal i investeringsprojekten.

En av förvaltningens framtida utmaningar är att bygga upp underhållsplaner för både fastighets-, park-, gatu-, och VA-avdelningen. Med hjälp av planerat underhåll kommer de akuta och kostsamma arbetena att minska, vilket ger en lägre kostnad framöver.

Personalens kompetensprofiler kommer att utredas för att kunna ta fram rätt utbildningsplaner samt också användas vid nyrekrytering.

4 Framtiden

Analys och beskrivning

Förvaltningen kommer att satsa på ett verksamhetsförvaltningsprogram under 2010. I samband med detta kommer utbildningar för anställda att genomföras. En del i förvaltningsprogrammet är "felanmälan". När hela systemet är i drift kommer all felanmälan att dokumenteras via förvaltningsprogrammet.

Under en femårsperiod är det många medarbetare som uppnår pensionsålder. Då är det av största vikt att kunna "tanka av" och bevara all kunskap dessa personer har.

Vattenverken och avloppsreningsverken har i dag ett data-system som är mycket föråldrat. Anläggningarna kräver uppdateringar, eller i vissa fall helt nya program, för att kunna möta framtidens krav.

Under slutet av året genomfördes en omorganisation där kommunens samtliga kök sammanfördes under tekniska förvaltningen. Med hjälp av en nyanställd kostchef har den nya enheten en utmaning i att ytterligare effektivisera och förbättra maten i kommunens samtliga kök.

5 Nyckeltal/verksamhetsmätt

	2009	2008	2007
Personalkostnader (tkr)	15 691	14 934	13 941
Personalkostnader i procent av verksamhetens kostnader	26	27	25
Lokalvård			
Total städad yta (m ²)	26 400	26 650	26 650
Kostnad (kr/m ²)	189	186	181
Gator inklusive p-platser och GCM-vägar			
Total yta (m ²)	263 000	263 000	253 400
Kostnad (kr/m ²) exklusive kapitaltjänst	1,65	1,93	1,85
Parker inklusive lekplatser			
Total yta (ha)	20,7	20,7	20,7
Kostnad (tkr/ha) exklusive kapitaltjänst	47,9	45,6	40,8
Vattenförsörjning exklusive kapitaltjänst och administration			
Producerat vatten (tm ³)	219	219	253
Kostnad (kr/m ³)	5,60	6,50	4,40
Renhållning exklusive kapitaltjänst och administration			
Mängd hushållsavfall (ton)	1 128	1 134	1 159
Kostnad (kr/ton)	1 930	2 060	1 878
Återvinning (ton)			
- Papper	209	317	282
- Glas	80	111	35
- Industri och grovavfall	305	336	373
- Metallsrot	135	158	204



Kommunstyrelsen – Teknisk förvaltning

Verksamhet (tkr)	Anslagsnivå	Budget 2009		Redovisat 2009	
		Kostnad	Intäkt	Kostnad	Intäkt
05	Teknisk administration	1 743	1 205	2 643	1 391
08	Särskilda servicefunktioner	5 479	906	5 013	815
11	Arbetsområden och lokaler	9 610	9 373	9 593	9 687
21	Markförsörjning	424		391	
27	Tillhandahållande av bostäder	621	556	416	602
31	Kommunala vägar	11 378	6 425	12 551	7 871
33	Enskilda vägar exkl tätortsvägar	291		320	
41	Parkverksamhet	937		1 067	
42	Fritidsanläggningar	5 613	962	5 305	301
43	Turistverksamhet	137		30	14
44	Övriga fastigheter	122	123	149	138
54	Vattenförsörjning och avloppshantering	5 770	6 017	5 802	6 007
56	Avfallshantering	3 975	4 000	4 493	4 028
64	Skolfastigheter	7 384	7 763	7 491	7 778
72	Barnomsorg (fastigheter)	1 362	1 238	1 824	1 255
77	Särskilda boendeformer (fastigheter)	3 924	3 826	3 688	3 825
88	Räddningsstation	290	244	351	258
SUMMA	Teknisk förvaltning	59 060	42 638	61 126	43 970
		Kostnad	Intäkt	Netto	
	Budget	59 060	42 638	16 422	
	Redovisning	61 126	43 970	17 156	
	Resultat	-2 066	1 332	-734	

Ekonomiskt resultat

tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2008	Bokslut 2007
Intäkter	1 021	844	1 365
Kostnader	1 840	1 807	2 500
Nettokostnader	819	963	1 135
Budget	1 139	1 136	1 134
Årets resultat	+320	+173	-1

1 Sammanfattning

1.1 Grunduppdrag och vision

Miljö och hälsa

Miljö- och byggnämnden ska genom tillsyn och ärendehandläggning agera tillsynsmyndighet med stöd av miljöbalken med följdförfattningar och livsmedelslagstiftningen. Tillsynen ska i första hand bedrivas genom inspektioner. Myndigheten ska då särskilt kontrollera verksamhetens lagefterlevnad, dess förebyggande arbete och verksamhetens förutsättningar för detta.

Plan, bygg, energi och trafik

Grästorps kommun köpte plan-, bygg- och trafikinspektörstjänster av Lidköpings kommun i sådan omfattning att miljö- och byggnämnden i Grästorp uppfyllde lagstadgade krav. Lidköping svarade dessutom för information och rådgivning till enskilda personer och verksamhetsutövare i Grästorps kommun samt handläggning av allmänna ärenden och i förekommande fall föredragning av ärenden i miljö- och byggnämnden i Grästorp.

Miljövision 2020

Miljöarbetet bedrevs enligt Klimatstrategi och energiplan 2008–2012. Vägledande dokument var dessutom Vision Grästorp 2020, översiktsplanen och avfallsplanen.

Från december 2009 överfördes ansvaret för det interna miljöarbetet inom förvaltningarna från miljö- och byggnämnd till kommunstyrelsen.

1.2 Prioriterade mål och kvalitetsgarantier

Plan och bygg/miljö och hälsa

Handläggningstiden för en bygglovsansökan ska normalt inte överskrida tre månader.

En inventering av byggnader med eftersatt underhåll gjordes under 2007. Fem fastigheter har behandlats 2008. Under 2009 ska ytterligare fem fastigheter med eftersatt underhåll identifieras och åläggas att vidta åtgärder.

Gemensam administration

Under 2009 ska miljö- och byggnämnden fortlöpande kontrollera sitt ansvarsområde på Grästorps kommuns hemsida för att 24 timmar om dygnet tillhandahålla uppdaterad information.

1.3 Verksamhet, personal, ekonomi

Miljö- och byggförvaltningens verksamhet från januari till december 2009 har inneburit löpande handläggning enligt miljöbalken

med följdförfattningar, livsmedelslagstiftningen och plan- och bygglagen.

2 Prioriterade mål och kvalitetsgarantier

2.1 Nämndens prioriterade mål

Bedömning

Under 2009 ska fem fastigheter med eftersatt underhåll identifieras och åläggas att vidta åtgärder. ■

Under 2009 ska miljö- och byggnämnden fortlöpande kontrollera sitt ansvarsområde på Grästorps kommuns hemsida för att 24 timmar om dygnet tillhandahålla uppdaterad information. ●

Analys

Processen från inlämnad plan till verkställighet är lång och samtliga planerade förbättringsåtgärder på tidigare identifierade fastigheter med eftersatt underhåll var fortfarande genomförda.

För 2009 fanns flera fastigheter identifierade som nya objekt, dels via påstötningar från allmänheten, dels genom egen inventering av nämndens arbetsutskott. Det fanns ingen officiell lista på berörda fastigheter, men bygginspektören har gjort påstötningar och även fått viss respons för påpekandet om eftersatt underhåll. Någon formell process hade dock inte påbörjats.

Januari 2009 publicerades Grästorps kommuns nya hemsida. Automatisk överföring av mycket data ingick i upphandlingen av ny hemsida, men miljö- och byggnämndens ansvarsområde "Miljö & bygg/bo" var vid tillfället fullständigt omarbetat och uppdaterat utan koppling till den gamla sidan.

Hemsidan var ett levande dokument som fortlöpande kommer att uppdateras. Med en fullständig genomgång och uppdatering inför publiceringen i januari fanns en korrekt grund som ger goda förutsättningar att hålla sidorna aktuella.

I slutet av 2009 hade samtliga blanketter på hemsidan uppdaterats och flertalet av dem gjorts om till skrivbara pdf-filer.

Avvikelser och åtgärder

Ägare till de fastigheter med eftersatt underhåll som bör åtgärdas ska bli kontaktade av kommunens byggnadsinspektör och få information om vad som förväntas eller krävs. I något fall gick ingen fastighetsägare att nå och de lösningar som finns i sådana fall, med vite och krav på rivning, riskerar att leda till att kostnaden för åtgärden hamnar hos Grästorps kommun.

2.2 Kvalitetsgarantier

Bedömning

Handläggningstiden för en bygglovsansökan ska inte överskrida 3 månader.	●
Handläggningstiden för normala trafikärenden ska vara maximalt 1 månad.	●
Handläggningstiden för detaljplaneärenden ska normalt inte överstiga 1 år.	◆
Handläggningstiden för lantmäteriaärenden ska inte överstiga 1 vecka.	●

Analys

Bygglov som beviljades med delegation tog oftast högst två veckor. De ärenden som skulle behandlas i nämnden kunde ta något längre tid beroende på när de lämnades in i förhållande till nämndens nästa möte, men tre månader överskreds inte.

Bygglovsansökan gällande vindkraftverk klarades däremot inte inom tremånadersmålet. Detta berodde inte på bristande rutiner inom förvaltningen, utan ansökan om bygglov lämnades oftast in i ett tidigt skede och oftast parallellt med miljöprövningen. Därefter påbörjades en omfattande process där t.ex. upprepade överklagningar inte kan påverkas av kommunens handläggning.

Från augusti 2009 krävs inte bygglov för vindkraftverk som fått miljötillstånd.

Handläggningstiden för detaljplaneärenden överskred ett år, men flera äldre ärenden avslutades på sensommaren 2009.

3 Verksamhet och viktiga händelser

3.1 Verksamhet

Bemötande.	●
Tillgänglighet.	●
Rättssäkerhet.	●
Verksamhetens effektivitet.	◆
Resultat utifrån målen.	●

Analys och beskrivning

Både för miljö- och hälsa och plan- och byggområdet köpte Grästorps kommun kompetens från Lidköpings kommun. Bygglovsingenjör fanns oftast på plats varje måndag liksom byggnadsinspektör och var anträffbara på telefon övriga tider.

Miljö- och hälsoskyddsinspektörer utförde tillsyn och hantlade ärenden vartefter behov uppstod och inga klagomål på svårigheter att få kontakt med handläggare har inkommit.

3.2 Personal

Engagerad personal.	●
Rätt kompetens.	●
Arbetsmiljö.	●

Analys och beskrivning

Personal från Lidköping ansvarade för myndighetsutövningen i Grästorp, men det innebar inte sämre engagemang. Var och en innehar specialkompetens inom sitt arbetsområde, har egna bilar och distansarbetsplats i Kommunens Hus i Grästorp.

3.3 Ekonomi och resultat

Håller budget.	●
Kontroll på kostnadsutveckling.	●

Analys och beskrivning

Tre stora bygglov motsvarade själva 94 tkr av bygglovsintäkterna på totalt 227 tkr.

Fler livsmedelsregistreringar, kontrollavgifter samt förbud behandlades inom antalet budgeterade timmar och gav ett överskott inom livsmedelsverksamheten, medan verksamheten för miljötillsyn också hade en nästan total kostnadstäckning men på en betydligt högre nivå.

2009 uppvisade stora kostnader för att lägga in lokala trafikföreskrifter i ett nytt webbaserat datasystem. Detta föregicks av inventering av gaturät och skyltning i Grästorp och innebar fem veckors heltidsarbete under sommaren. Resultatet kommer enligt planerna att kunna ses först hösten 2010.

4 Framtiden

Analys och beskrivning

I samband med att diarietföring av ärenden inom miljö och hälsa kan samordnas med Miljöreda i Lidköpings kommun kommer effektivisering att kunna göras.

Enligt tidigare antagen avloppspolicy och beslut ska alla enskilda avloppsanläggningar senast 2010 vara effektiva och långsiktigt hållbara. Med avgiftsbefrielse av handläggningsavgift till och med december 2009 lämnades drygt 200 nya ansökningar in i slutet av december. Detta kommer att innebära att en prioritering av områden måste göras men att det ändå blir en belastning på personalresurserna och ekonomin.

5 Nyckeltal/verksamhetsmått

	2009	2008	2007
Antal diarietförda ärenden	440	309	426
Tillsynsobjekt livsmedel	59	60	44
Tillsynsobjekt lantbruk	90	280	284
Tillsynsobjekt miljöfarlig verksamhet	52	51	51
Antal delegationsärenden totalt	249	259	288
Bygglov	41	42	52
Parkeringstillstånd	22	17	16

Miljö- och byggnämnden

Verksamhet (tkr)	Anslagsnivå	Budget 2009		Redovisning 2009	
		Kostnad	Intäkt	Kostnad	Intäkt
07	Fysisk planering	1 307	475	1 104	616
38	Övriga trafiksäkerhetsåtgärder	25		188	
81	Hälsoskydd	235	150	213	225
82	Miljöskydd	245	48	335	180
SUMMA	Miljö- och byggnämnd	1 812	673	1 840	1 021
		Kostnad	Intäkt	Netto	
	Budget	1 812	673	1 139	
	Redovisning	1 840	1 021	819	
	Resultat	- 28	348	320	

Barn- och ungdomsnämnden

1 Sammanfattning

1.1 Grunduppdrag och vision

Grästorps skolor fortsatte att ligga i topp i Skolverkets resultatredovisning när det gäller förmågan att ge alla elever en god grund för fortsatta studier på ett nationellt gymnasieprogram.

Nämndens ambition var även att ligga i topp när det gäller det genomsnittliga meritvärdet, vilket yttrade sig i att nämnden hade satt kunskapsmålen främst i sin verksamhetsplan. Det har i sin tur inneburit att alla enheter konsekvent försökte utveckla sin verksamhet för att nå detta mål.

I förskolan var fokus på förskolans kunskapsuppdrag. F-5-enheten hade målsättningen att ligga 10 procent över riksnittet i de nationella proven i åk 3 och 5. Åtgärder och kompetensutveckling riktade sig mot att förbättra undervisningsmetoderna för att öka elevernas motivation och inre drivkraft. Goda relationer mellan personal och barn/elever och höga förväntningar är grunden för att förbättra kunskapsresultaten.

På 6-9-enheten genomförde personalen en utbildning i entreprenöriellt lärande, vilket syftar till att öka elevernas måluppfyllelse och att höja det genomsnittliga meritvärdet. Mest syftade utbildningen till att arbeta med elevernas inre drivkraft och att få dem att ta ett större ansvar för sina studier. Arbetet med att utforma verksamheten mot entreprenöriellt lärande fortgår.

1.2 Prioriterade mål och kvalitetsgarantier

Grästorps skolor klarade sitt grunduppdrag på ett alldeles utmärkt sätt och de insatser som genomfördes har gett resultat avseende målet att höja det genomsnittliga meritvärdet. Både inom F-5 och 6-9 har man nu satsat resurser på det entreprenöriella lärandet, vilket man tror ska synas i elevernas kommande resultat.

Skolan och förskolan hade en väl utvecklad organisation för att uppmärksamma barn/elever med särskilda behov. Ett åtgärdsprogram upprättades för alla elever som riskerar att inte klara målen. Åtgärdsprogrammen handlade om vad skolan ska göra för att skapa bättre förutsättningar för respektive elev.

Alla kvalitetsgarantier uppfylldes utom den som rör vårdnadshavares rätt till en tydlig information om sitt barns kunskapsutveckling. Utvecklingsarbetet pågick hela året och förvaltningen räknar med att det ska ge resultat kommande år.

1.3 Verksamhet, personal, ekonomi

Verksamheten präglades av ett bra bemötande och tillgänglighet, det gäller såväl mellan barn/elever och personal som mellan föräldrar och personal.

Utvecklingsområdena dokumentation, effektivare administration och bättre kunskaper inom skoljuridiken är något som förvaltningen får fortsätta med under 2010.

Förvaltningens största tillgång var den engagerade personalen. Förvaltningen hade en hög andel behörig personal, 95,6 pro-

Ekonomiskt resultat

tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2008	Bokslut 2007
Intäkter	11 277	9 675	9 667
Kostnader	123 072	115 409	109 745
Nettokostnader	111 795	105 734	100 078
Budget	108 483	105 764	101 633
Årets resultat	-3 312	+30	+1 555

cent enligt Sveriges Kommuner och Landstings öppna jämförelser för 2008, vilket innebär att kommunen låg på en 6:e plats i riket (medel 86,2 procent). Den fysiska arbetsmiljön var dock undermålig så till vida att den helt saknade ett modernt pedagogiskt tänk. Signaler finns dock från kommunstyrelsen att det kan komma att ske en ombyggnad av delar inom skolorna för att bättre tillgodose det behovet.


2009 hade förvaltningen ett negativt ekonomiskt resultat. Förvaltningen hade en budget som inte medgav några extra tilldelningar till någon enhet. Det medförde att varje störning låg utanför budget och resulterade i ett underskott. En sådan störning var t.ex. att en gymnasieskola där vi har elever höjde kostnaden per program med 8–10 procent.

2 Prioriterade mål och kvalitetsgarantier

2.1 Nämndens prioriterade mål

Bedömning

Meritvärdet ska öka. 

Eleverna ska efter genomgången grundskola vara behöriga för studier i ett nationellt gymnasieprogram. 

Analys

Meritvärdet ökade något 2009 (207,6 poäng) jämfört med förra året (202 poäng), vilket var glädjande. Medel i Sverige var 209,3 poäng.

Andelen elever som blev behöriga för fortsatta gymnasiestudier minskade dock något till ändå höga 95,8 procent, vilket jämfört med övriga kommuner innebär att kommunen hamnade på en 15:e plats. Medel i Sverige var 88,9 procent.

Något mycket glädjande var att kommunen hamnade på 2:a plats i riket i andelen elever som etablerar sig på arbetsmarknaden inom två år efter avslutad gymnasieutbildning (56 procent).

Resultaten på de nationella proven som genomfördes i årskurs 5 visade att skolan ligger på rikssnittet, vilket var 10 procent sämre än det mål F-5-enheten satt upp.

Förskolan bedömde inte barnens kunskapsresultat utan endast kvaliteten i verksamheten, och här har ett ökat fokus på förskolans kunskapsmål gett effekt och enheten bedömde därför att de klarat sitt mål.

IV-programmet redovisade ett mycket bra resultat. Meritvärdet ökade något i jämförelse med förra årets slutbetyg. Kvaliteten i verksamheten bedömdes som god.

Avvikelse och åtgärder

Hela förvaltningen genomgick utbildning i entreprenöriellt lärande för att kunna öka måluppfyllelsen för eleverna.

Förvaltningen arbetade under året med utveckling inom t.ex. matematik, språkutveckling inom förskolan, individuella utvecklingsplaner, och skriftliga omdömen.

Utvecklingsarbetet ska ge resultat på lång sikt. Vi kan dock redan nu se att det sker utveckling i verksamheterna.



2.2 Kvalitetsgarantier

Bedömning

Eleven har rätt till åtgärdsprogram om han/hon har svårigheter att nå målen.	●
Vårdnadshavare har rätt till tydlig information om sina barns kunskapsutveckling och om deras sociala utveckling.	◆
Skolan motverkar aktivt kränkningar av alla slag.	●
Besökare på biblioteket behandlas med respekt och lyhördhet för personliga behov och den personliga integriteten är skyddad enligt lag.	●
Hantering av en bokförfrågan ska vara klar inom 7 arbetsdagar.	●

Analys

Förvaltningen hade en elevvårdstrappa som strukturerade arbetet med elever som behöver extra stöd. Trappan är en säkerhet för både personal, elever och föräldrar. Den fungerade i stort sett mycket bra, men vissa delar behöver revideras. Utvärdering och revidering av elevvårdstrappan, som i ett led i elevvårdsarbetet, bör komma igång under 2010.

Värdegrundsarbetet har genomsyrat Grästorps skolor och förskolor under en lång tid. Barn och elever uttrycker att de trivs och det var en bra stämning i alla verksamheter.

Det fanns handlingsplaner för att motverka mobbning och lika-behandlingsarbetet var ständigt pågående.

Avvikelse och åtgärder

Vårdnadshavares rätt till information kring sitt barns utveckling är fortfarande gulmarkerat. Arbetet med att ta fram instrument för den informationen var i stort sett klart under året. Förvaltningen vill dock se att det faller väl ut innan det blir grönmärkat.

3 Verksamhet och viktiga händelser

3.1 Verksamhet

Bemötande.	●
Tillgänglighet.	●
Rättssäkerhet.	■
Verksamhetens effektivitet.	◆
Resultat utifrån målen.	◆

Analys och beskrivning

Det fanns fortfarande brister i rutinbeskrivningar och dokumentation, vilket givetvis inte var tillfredsställande utan måste arbetas vidare med.

Effektiviteten var god beträffande undervisningen, däremot användes övrig tid inte lika effektivt. Här handlade det framför allt om dokumentation och mötesverksamhet. I det nya entreprenöriella lärandet finns det nya möjligheter för personalen att utveckla den delen.

Administrativt stöd bör utvecklas, kanske med en Lean-process. Förvaltningen kommer att köpa in en lärplattform, vilket skulle underlätta både administrationen och den nya pedagogiken.

Cheferna behöver utveckla system för dokumentation av sitt beslutsfattande. Dessutom behövs en utbildning i skoljuridik.

Resultaten utifrån målen var bra och i stort har förvaltningen nått långt, men fortsätter givetvis med det utvecklingsarbete som startats.

3.2 Personal

Engagerad personal.	●
Rätt kompetens.	◆
Arbetsmiljö.	■

Analys och beskrivning

Förvaltningens största tillgång var den engagerade och välutbildade personalen som hela tiden utvecklar och vidareutbildar sig.

Gulmarkeringen står för att förvaltningen snart uppnått målet att bakom all undervisning och bedömning som eleverna erbjuds finns en behörig lärare. Trots den gula markeringen låg skolan i topp i Sverige när det gäller behöriga lärare i jämförelse med andra kommuner i vår närhet och nationellt.

Den fysiska arbetsmiljön var inte god nog, varken för elever eller för lärare. Den saknade möjlighet för det moderna pedagogiska lärandet. Däremot var den psykosociala arbetsmiljön betydligt bättre.

3.3 Ekonomi och resultat

Håller budget.	■
Kontroll på kostnadsutveckling.	■

Analys och beskrivning

Förvaltningens bokslut visade ett underskott för 2009. På grund av ökade kostnader för gymnasieplatser tillsammans med en ökad andel gymnasieelever blev det mycket svårt att balansera budgeten, vilket framgick i förvaltningens resultat.

Förvaltningen hade också flera andra delar som slog hårt mot budgeten. T.ex. så minskade bidraget från Migrationsverket vilket inte var väntat, fler barn och elever i andra kommuner, måltidsverksamheten fick ett stort underskott, ökad arbetslöshet gav Komvux ökade kostnader m.m.

Enligt Sveriges Kommuner och Landstings öppna jämförelser hade kommunen en effektiv skola där Grästorps hamnade på en 8:e plats av rikets alla kommuner. Kostnad per betygspoäng var 277,9 kronor år 2008. Samma plats, 8:e, blev det för nettokostnad per elev, 61 379 kronor.

4 Framtiden

Analys och beskrivning

Förvaltningen ska fortsätta arbetet med att skapa en organisation med rätt behörighet för rätt undervisning. Dessutom pågår en översyn hur enheterna är organiserade för att ännu bättre kunna möta det entreprenöriella lärandet.



En lokalutredning kommer att påbörjas under 2010 för att skapa en bättre undervisningsmiljö såväl inom- som utomhus. Dock måste pengar avsättas om idéerna ska kunna förverkligas, och förvaltningen ser med stor tillförsikt på det som är avsatt för ändamålet i kommande investeringsbudgetar för kommunen.

Inför höstterminen 2009 minskades organisationen påtagligt och ytterligare åtgärder kommer att vidtas inför budget 2010 med en minskning på vårterminen 2010 och ytterligare till höstterminen 2010.

Efter dessa besparingar får förvaltningen arbeta med att hitta nya vägar för ökad måluppfyllelse och meritvärde bland barn och elever.

5 Nyckeltal/verksamhetsmått

	2009	2008	2007
Lärare per 100 elever, grundskola	7,64	8,31	8,25
Nettokostnad per elev, grundskola (kr)	58 014	56 616	54 221
Lokalkostnad per elev, grundskola (kr)	9 298	9 144	8 238
Antal årsarbetare, förskola	43,8	42,8	41,4
Bruttokostnad per förskolebarn (kr)	90 970	84 165	82 518
Antal gymnasieelever, interkommunala	273	255	245
Medeltal grundskoleelever	698	725	731
Medeltal förskolebarn	250	260	248
Nettokostnad per gymnasieelever, interkommunala (kr)	91 613	85 712	85 246
Antal elever i musikskolan	103	116	104

Barn- och ungdomsnämnden

Verksamhet (tkr)	Anslagsnivå	Budget 2009		Redovisning 2009	
		Kostnad	Intäkt	Kostnad	Intäkt
44	Fritidsverksamhet	1 095	200	1 113	155
46	Kulturverksamhet	1 881	20	1 828	46
48	Stöd till kulturverksamhet	248		239	
49	Övrig kulturell verksamhet	60	2	53	
60	Gemensam administration	1 792		1 971	2
62	Skolformsövergripande aktiviteter	5 344	250	4 461	1 542
63	Skolbarnomsorg	6 158	1 650	6 598	1 709
64	Grundskolan	45 366	1 659	48 416	2 494
65	Ungdomsutbildning, gymnasieskola	23 901	100	25 946	334
66	Vuxenutbildning	1 893	480	2 582	633
67	Särskola	4 601	81	5 221	271
69	Musikskola	702	120	854	229
72	Förskola- och familjedaghemsvksamhet	23 756	3 752	23 790	3 862
SUMMA	Barn- och ungdomsnämnd	116 797	8 314	123 072	11 277
		Kostnad	Intäkt	Netto	
	Budget	116 797	8 314	108 483	
	Redovisning	123 072	11 277	111 795	
	Resultat	-6 275	2 963	-3 312	

Ekonomiskt resultat

tkr	Bokslut 2009	Bokslut 2008	Bokslut 2007
Intäkter	28 809	28 185	28 500
Kostnader	125 218	126 137	123 613
Nettokostnader	96 409	97 952	95 113
Budget	101 755	102 541	96 822
Årets resultat	+5 346	+4 589	+1 709

1 Sammanfattning

1.1 Grunduppdrag och vision

Förvaltningen arbetade med att stödja barn och föräldrar i riskzonen genom aktivt förebyggande arbete i samverkan med skolverksamheten och övriga berörda aktörer.

För att ge förutsättning till jämlikhet i levnadsvillkor för personer med funktionshinder, skapas nya boendeformer i Grästorps.

Förvaltningen påbörjade arbetet med att möta framtidens krav på vård och omsorgsboende. Det pågick också utveckling av hemrehabilitering, för att möjliggöra så att äldre med stort behov av stöd och hjälp kan bo kvar hemma.

Socialnämnden har i sin äldreomsorgsplan antagit det *salutogena synsättet*. Ett salutogent synsätt innebär att fokus ligger på hälsobefrämjande faktorer, vilket inte bara handlar om att åtgärda eller lindra sjukdom och skada. Tvärtom handlar hälsobefrämjande faktorer till stor del om att skapa förutsättningar för en meningsfull vardag för den enskilde och att var och en utifrån sina möjligheter tryggt ska kunna hantera sin vardag med bibehållen integritet.

1.2 Prioriterade mål och kvalitetsgarantier

Sammanfattningsvis var bedömningen att socialnämndens mål för 2009 till övervägande del uppnått.

Socialnämndens kvalitetsgarantier klarades 2009. Behov av politiskt fastställt prioriteringsordning vid mycket hög och ökande arbetsbelastning är nödvändigt.

1.3 Verksamhet, personal, ekonomi

Verksamheten utvecklades i positiv riktning. Prioriterade områden inom förvaltningen kommer att vara definition och avgränsning av aktuella kriterier samt att ta fram mätetal för dessa. Ytterligare krävs utveckling av arbetsmetoder, att hitta tidsslöserier för ökad effektivitet och därmed frigöra tid till kvalitetshöjande insatser. I dessa processer har Lean utmärkta verktyg att erbjuda, vilket innebär att medarbetarna själva, med visst stöd, kan utveckla sin verksamhet. Grundtanken är ständig verksamhetsutveckling.

I förvaltningen fanns en engagerad och positiv personal och den formella utbildningsnivån var god, dock saknades viss pedagogisk kunskap om målgruppen inom LSS-verksamheten. Planer finns att 2010–2012 genomföra utbildningsinsatser för att möta detta behov.

Årets resultat gav ett överskott mot budget, trots en kraftig minskning av intäkterna inom äldreomsorgen samt ökade kostnader för ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd). Förvaltningen utvecklade arbetet med öppenvårdsinsatser (hemmaplanlös-

ningar), bemanningsekonomi och schemaplanering, vilket hade en positiv påverkan på budgeten. Vidare hade förvaltningen låga sjukskrivningstal.

2 Prioriterade mål och kvalitetsgarantier

2.1 Nämndens prioriterade mål

Bedömning

Varje individ ges möjligheter till eget ansvar utifrån den enskildes förutsättningar (IFO/LSS).	◆
Varje patient ska få en kunskapsbaserad och ändamålsenlig hälso- och sjukvård samt känna trygghet i alla insatser (HSL).	●
Äldre och funktionshindrade ska tillförsäkras en god vård och omsorg med målsättningen att leva ett värdigt liv med livskvalitet (ÄO).	●

Analys

Det fanns *inte* genomförandeplaner i alla beviljade insatser i verksamheten IFO/LSS. Genomförandeplaner är en viktig del i individens möjlighet till eget ansvar utifrån aktuella förutsättningar. Klienterna/brukarna var delaktiga i utredningsarbetet rörande dem själva, och inom personlig assistans LSS var brukarna delaktiga i anställning av personal, vilket gav möjlighet till eget ansvar gällande insatsen.

För samtliga omsorgstagare i särskilda boendeformer genomfördes en genomgripande läkemedelsgenomgång med behandlande läkare, patientansvarig sjuksköterska och apotekare. Kvalitetssäkring gjordes vad gäller behandlingsinsatser i journal-system. Två sjuksköterskor hade specialistutbildning i palliativ vård. Inga registrerade avvikelser vad gäller behandling. Översyn gjordes vad gäller delegering och hantering av läkemedel. I april 2009 påbörjades arbetet med implementering av nya omvårdnadsplaner för HSL-insatser. Arbetsterapeut och sjukgymnast påbörjade arbetet med implementering av rehabiliteringsplan på korttidsvistelse och ordinärt boende.

Alla kunder inom hemtjänst och nästan alla hyresgäster i särskilt boende hade en individuell genomförandeplan och en kontaktperson. Palliativ vård erbjöds i hemmet och/eller på verksamhetens korttidsvistelse av sjuksköterska med vidareutbildning i palliativ vård. Grästorps kommun är också med i palliativa registret. Biståndsbeslut verkställdes omgående, det fanns inga väntetider till särskilt boende. Stöd till anhöriga utvecklades kontinuerligt. Trygghetsplats erbjöds till dem som önskar upp till en vecka utan biståndsbeslut. Enligt senaste nöjd brukar-index, NBI, var omsorgstagare och anhöriga både i särskilda boendeformer och ordinärt boende nöjda med den vård och omsorg som gavs. För enklad biståndsbedömning för servicetjänster pågick på försök.

Avvikelse och åtgärder

Det pågick ett kontinuerligt förbättringsarbete av socialdokumentation och individuella genomförandeplaner. Utbildade dokumentationshandledare fanns till hjälp för personalen i arbetet med de individuella genomförandeplanerna. Fortsatt kompetensutveckling

via stimulansmedel kommer att ske under 2010 inom ramen för Socialstyrelsens prioriterade områden.

Fortsatta satsningar på kvalitetssäkring i form av utveckling av avvikelshanteringssystemet kommer att ske de närmaste åren.

2.2 Kvalitetsgarantier

Bedömning

Vi garanterar att du blir mottagen på överenskommen tid (IFO/LSS).	●
Vi garanterar att du får väl motiverade beslut (IFO/LSS).	●
Vi lovar en säker medicinsk vård (HSL).	●
Vi lovar att en individuell vårdplan enligt HSL upprättas inom en vecka (HSL).	●
Vi lovar att du får tydligt motiverade beslut (ÄO).	●

Analys

– *Vi garanterar att du blir mottagen på överenskommen tid.*

Möjligheten att ta emot klienterna på överenskommen tid klarades under året.

– *Vi garanterar att du får väl motiverade beslut.*

Utförd tillsyn av Länsstyrelsen samt inkomna domar ligger till underlag för att klienterna fick väl motiverade beslut.

– *Vi lovar en säker medicinsk vård.*

Kommunen hade hög kompetens på HSL-personal. Samtliga sjuksköterskor hade adekvat vidareutbildning. Två sjuksköterskor hade specialistkompetens i palliativ vård. En arbetsterapeut hade masterutbildning. Grästorp är med i palliativa registret. Inga avvikelser av allvarlig art inkom.

– *Vi lovar att en individuell vårdplan (enligt HSL) upprättas inom en vecka.*

Plan upprättades inom en vecka.

– *Vi lovar att du får tydligt motiverade beslut*

Efter Länsstyrelsens granskning, mars 2009, vidtogs åtgärder för att säkerställa tydligt motiverade beslut. Vid förvaltningens egen granskning under hösten 2009 har det inte framkommit någon anmärkning gällande beslutsformuleringar inom äldreomsorgen.

Avvikelser och åtgärder

Förvaltningen kommer att arbeta med kvalitet, utveckling och effektivitetsfrågor de närmaste åren, och för att hamna på rätt nivå är omvärldsanalyser av stor vikt. Behov av tydlig politiskt fastställd prioriteringsordning kommer att bli nödvändigt vid mycket hög arbetsbelastning.

inom IFO. Planer finns även att inleda ett samarbete våren 2010 med Skarborgsinstitutet för att forska på *öppenvårdens* effektivitet, resultat samt framtida strategier. Översyn av resurser kontra behov genomfördes kontinuerligt i förvaltningen. Kvalitetssäkring och uppföljning av avvikelser pågick ständigt inom förvaltningen

Särskilt viktiga händelser

I förvaltningen påbörjade baspersonal tillsammans med en konstnär ett Airis-projekt under ledning av Tillt. Syftet med projektet var att arbeta med värdegrundsfrågor genom olika metoder och perspektiv, arbetet beräknas avslutas under senvåren 2010. Ett Lean-projekt genomfördes inom hemtjänsten där syftet varit att finna ”slöserier” inom inköphandlingen, och resultatet av projektet har varit positivt.

Ett samarbete med Riksbyggen påbörjades för att finna kostnadseffektiva lösningar avseende lokaler för gruppboende LSS samt äldreboende.

Förvaltningen tog i samverkan med nämnden fram en *äldreomsorgsplan* för 2010–2014. Planen vilar på ett salutogent synsätt, vilket utgår från det friska hos varje individ. Till denna plan har ett program för ombyggnad av äldreboenden också arbetats fram.

Förvaltningsledningen ägnade mycket tid åt implementering av Styrmodell Grästorps, för att få bra kvalitetsverktyg för verksamhetsuppföljning.

3.2 Personal

Engagerad personal.	●
Rätt kompetens.	◆
Arbetsmiljö.	◆

Analys och beskrivning

Medarbetarna hade överlag en positiv inställning till sitt arbete. De löste självständigt eller i grupp många svåra och komplicerade problem på ett bra sätt. De flesta medarbetarna har lång yrkeserfarenhet. Information från förvaltningsledningsmöten kommer från 2010 att publiceras på *Infotorget* för att öka möjligheten för personalen att tillgodogöra sig information.

Den formella utbildningsnivån var god inom förvaltningen. Dock saknades kunskap om målgruppen, t.ex. demenskunskap, rehabiliterande förhållningssätt och pedagogik inom vissa delar i verksamheten. Generellt behöver förvaltningens personal fokusera ännu mer på *förebyggande arbete* de närmaste åren. Olika utbildningsinsatser planeras avseende detta.

Via medarbetarsamtal framkom att medarbetarna trivdes med sitt arbete och sina arbetskamrater. Det var bra sammanhållning i personalgrupperna, vissa kände stress på grund av låg personaltäthet och kraftigt ökad arbetsbelastning.

Låg sjukfrånvaro, med undantag av hemtjänsten. Den höga arbetsbelastningen inom IFO kan komma att påverka arbetsmiljön negativt. Inom hemtjänsten påverkades arbetsmiljön under



2009 och åtgärder har vidtagits. Arbetsmiljöutbildning genomfördes för alla chefer samt arbetsplatsombud.

3.3 Ekonomi och resultat

Håller budget.	●
Kontroll på kostnadsutveckling.	●

Analys och beskrivning

År 2009 visade ett överskott mot budget. Anledningarna till detta var flera, bland annat god personalplanering, generellt låga sjukskrivningstal och en stabil personalgrupp. IFO hade möjlighet att nyttja öppenvårdslösningar istället för placeringar. Vidare innebar korrekta bedömningar/beslut att budget hållits.

Ett aktivt arbete med kvarboendepincipen inom äldreomsorgen medförde att behov av plats inom särskilt boende minskade. I 2009 års budget var intäkterna för särskilda boendeformer räknade på 45 respektive 33 lägenheter. Under året var cirka 10 lägenheter outhyrda, vilket innebar ett stort minus på intäktsidan. Beräkningen avseende förbehållsbeloppet ändrades 2009, vilket också medförde minskade intäkter. För att ge stöd till anhöriga togs avgiften för dagverksamhet bort (ny lag 090701), vilket också påverkade förvaltningens intäkter.

Fortlöpande omvärldsanalyser genomfördes, vilket medförde en kraftig prioritering i verksamheten.

4 Framtiden

Analys och beskrivning

Förvaltningen påbörjade arbetet med att möta framtidens krav på vård och omsorgsboende. Satsning sker också på utveckling av hemrehabilitering, för att möjliggöra att äldre med stort behov av stöd och hjälp kan bo kvar hemma.

För att ge förutsättning till jämlikhet i levnadsvillkor för personer med funktionshinder, skapas nya boendeformer i Grästorp. Förvaltningen arbetar aktivt med att stödja barn och föräldrar i riskzonen genom aktivt förebyggande arbete i samverkan med skolverksamheten och övriga berörda aktörer.

Förvaltningen påbörjade implementeringen av ett salutogent synsätt och olika sätt att arbeta med värdegrundsfrågor pågår. Personalen i förvaltningen har ett stort engagemang för sitt uppdrag som bland annat visar sig i låg personalomsättning och hög närvaro.

Förvaltningen ser att brister finns inom effektivitet kopplat till kostnader. En annan brist är att alla berörda individer ännu inte har genomförandeplaner, något som är oerhört viktigt utifrån delaktighet och kvalitetssäkring.

För att säkerställa en positiv verksamhetsutveckling krävs utökad samverkan på olika sätt med högskolor och universitet. Inför 2010 kommer ett samarbete att påbörjas med Skaraborgsinstitutet gällande ett projekt för uppföljning av hemmaplanslösningar inom barn/familj.

I framtiden kommer förvaltningens kärnverksamheter att konkurransutsättas alltmer, vilket kommer att ställa nya krav på verk-

samheten. Kommunens ekonomiska förutsättningar bedöms vara ansträngda i den närmaste framtiden, detta medför att förvaltningen måste prioritera och vara än mer effektiv i resursanvändningen.

5 Nyckeltal/verksamhetsmätt

	2009	2008	2007
Försörjningsstöd antal hushåll	95	89	93
Försörjningsstöd nettokostnad (tkr)	2 182	1 912	1 650
Placering vuxna institution	0	1	1
Placering barn institution	0	1	3
Placering barn familjehem	5	5	5
Öppenvård antal insatser, vuxna	10	10	13
Öppenvård antal insatser, barn och familj	70	88	54
Socialpsyk antal insatser daglig sysselsättning	19	19	14
Socialpsyk antal insatser boendestöd	13	13	9
Personliga assistenter (antal timmar)	70 120	71 602	72 000
LSS/LASS (antal insatser)	89	92	88
Avvikelser läkemedel	38	34	42
Avvikelser fall	118	330	340
Avvikelser medicinskteknisk utrustning	1	1	-
Särskilda boendeformer (antal lgh)	70	85	85
Antal omsorgstagare inom hemtjänsten	120	144	-
Antal behandlade hemtjänstären den under året	260	369	577
Antal avslag hemtjänst	0	0	0
Antal trygghetslarm	185	197	137
Antal avslag särskilt boende	0	0	0

Socialnämnden

Verksamhet (tkr)	Anslagsnivå	Budget 2009		Redovisning 2009	
		Kostnad	Intäkt	Kostnad	Intäkt
70	Gemensam verksamhet	10 996	166	12 002	192
75	Individuellt inriktade insatser	12 729	146	11 864	878
76	Särskilda omsorger	38 807	17 075	37 379	18 352
77	Särskilda boendeformer	43 828	4 767	41 635	4 896
78	Stöd i ordinärt boende	22 169	4 620	22 338	4 491
SUMMA	Socialnämnd	128 529	26 774	125 218	28 809
		Kostnad	Intäkt	Netto	
	Budget	128 529	26 774	101 755	
	Redovisning	125 218	28 809	96 409	
	Resultat	3 311	2 035	5 346	

Till kommunfullmäktige i Grästorps kommun

Revisionsberättelse för år 2009

Vi har granskat kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet. Dessutom har vi granskat Stiftelsen Bergagården, Bygdegårdsföreningen Grästorps konserthus ideell förening samt Näringslivssamverkan Grästorp (NSG) ideell förening. Granskning har utförts av lekmannarevisor i Grästorps Fjärrvärme AB.

Granskningen avseende kommunen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

Huvudsyftet för granskningen av kommunstyrelsen och nämnder har varit att pröva deras styrning, ledning och kontroll av sina verksamheter samt att de följer kommunfullmäktiges beslut.

Årets ekonomiska resultat är +6,2 mkr, vilket är 1,0 mkr bättre än budget. Enligt driftredovisningen uppvisar nämnderna en nettoavvikelse mot budget om -0,8 mkr. Budgetavvikelserna varierar där mellan +5,3 mkr och -3,3 mkr. Investeringsbudgeten är överskriden med 8,8 mkr.

Kommunen uppfyller balanskravet och två av fyra kommunövergripande mål är uppfyllda.

Årets större granskningsinsatser har genomförts inom följande områden:

- Granskningsrapport årsbokslut 2009
- Granskning delårsrapport 2009
- Inköp: Styrning, ledning, kontroll och utbetalningsrutiner
- Internkontroll avseende arvoden till förtroendevalda
- Löpande redovisning och intern kontroll i redovisningsrutinerna 2009
- Besök i nämnder, utskott och verksamheter
- Nämndernas interna kontroll
- Granskning av protokoll

Vi har under året lagt stor vikt vid besök i nämnder och verksamheter och löpande följt flödet av ärenden i protokoll och därmed fullgjort uppdraget från kommunfullmäktige.

Årsredovisningen har upprättats enligt strukturen i Styrmodell Grästorp. Det finns en stor utvecklingspotential när det gäller nämndernas analyser.

Vi har i vårt arbete biträttats av KPMG AB.

Vi tillstyrker att kommunstyrelsen och de övriga nämnderna och de förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet.

Vi tillstyrker också att kommunens årsredovisning godkänns. Årsredovisningen uppfyller kravet enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed i kommunal verksamhet.

På grund av jäv har Kjell-Arne Magnusson inte deltagit i granskningen av överförmyndarens verksamhet.


Kjell-Arne Magnusson


Stefan Eksvärd


Ingemar Persson


Anita Skall Hardyson


Katerina Haglund

Till revisionsberättelsen hör de sakkunniga granskningsrapporter som successivt under året lämnats till respektive nämnd, kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

